

**PROIECTUL DE SUSȚINERE A AUTORITĂȚILOR
LOCALE DIN MOLDOVA USAID**

*Aprobată
prin decizia Consiliului local
Fălești nr. 07/01 din 30.12.2014*

**Strategia
de dezvoltare durabilă integrată a orașului Fălești
2015 – 2020**

**Consiliul Local Fălești
2014**

Cuprins

I.	SUMAR EXECUTIV	4
II.	INTRODUCERE	5
	Context local	5
	Elementele de creare a identității orașului	5
	Abordarea metodologică	6
III.	CONTEXT STRATEGIC	6
IV.	ANALIZA-DIAGNOSTIC	6
4.1	Prezentarea generală a orașului	6
4.1.1	Caracteristicile fizico-geografice	6
4.1.2	Relieful	7
4.1.3	Repere istorice	7
4.2	Capitalul natural	10
4.2.1	Fondul forestier, flora și fauna	10
4.2.2	Apele de suprafață și apele subterane	10
4.2.3	Clima și aerul	11
4.2.4	Solurile și subsolurile	11
4.3	Planificarea spațiilor localității	12
4.3.1	Dezvoltarea urbanistica	12
4.3.2	Descrierea topografică	15
4.4	Mediul social-cultural	15
4.4.1	Demografa, procesul migraționist, incidența factorului sărăciei	15
4.4.2	Ocuparea populației în câmpul muncii din localitate	17
4.4.3	Viața asociativă	18
4.4.4	Cultura	19
4.4.5	Sportul	21
4.4.6	Odihnă și divertisment	23
4.4.7	Mass media	23
4.5	Serviciile sociale	23
4.5.1	Educația	23
4.5.2	Ocrotirea sănătății	26
4.6	Dezvoltarea economică	28
4.6.1	Privire de ansamblu	28

4.6.2	Industria	29
4.6.3	Agricultura, silvicultura și piscicultura	29
4.6.4	Comerț și servicii	30
4.6.5	Turism	32
4.6.6	Gestionarea activelor	33
4.7.	Infrastructura	34
4.7.1	Rețeaua de transport	34
4.7.2	Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare	34
4.7.3	Managementul deșeurilor	38
4.8.	Guvernarea locală/ Indicatori de performanță	41
4.8.1	Securitatea locuitorilor	41
4.8.2	Serviciile administrative	41
4.8.3	Managementul serviciilor publice	42
4.8.4	Managementul finanțelor publice locale, proprietatea publică și implementarea proiectelor finanțate din exterior	52
4.8.5	Transparența luării deciziilor	44
4.8.6	Capacitatea factorului uman din APL & evaluarea resurselor	45
V	Strategia locală de dezvoltare socio-economică integrată	50
5.1.	Cadrul General al Strategiei	50
5.2.	Definirea viziunii și misiunii	50
5.3.	Principii și valori	51
VI.	Obiectivele strategice de dezvoltare a orașului Glodeni	52
VII	Planul de acțiuni privind realizarea Strategiei locale de dezvoltare socio-economică integrată	61
VIII	Monitorizarea și evaluarea	75

SUMAR EXECUTIV:

În contextul reformelor sectorului public administrația publică locală trebuie să-și consolideze capacitatea de îmbunătățire a rezultatelor și să-și schimbe viziunea dar și modul său de lucru. Realizarea acestor deziderate pot fi obținute în abaza unei planificări riguroase a activităților.

Strategia de Dezvoltare Durabilă Integrată a orașului Fălești pentru anii 2015 – 2020 reprezintă un document de planificare strategică integrată la nivel local, un mijloc esențial pentru factorii de decizie, pentru părțile interesate și, nu în ultimul rând, pentru cetățeni, unde sunt identificate cele mai bune soluții pentru creșterea calității vieții prin asigurarea unui mediu sănătos pentru o dezvoltare durabilă pe termen mediu și lung în comunitate.

Acest document a fost elaborat cu scopul de a impulsiona procesul de dezvoltare socio-economică a localității, de a stabili niște repere clare pentru conjugarea efortului comun al membrilor comunității direcționat spre îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Strategia a fost elaborată în baza celor 5 principii: deschidere, participare, răspundere, eficiență și coerență.

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă Integrată a orașului Fălești va facilita creșterea performanței, eficienței și eficacității activității autorităților administrației publice prin îmbunătățirea calitativă a serviciilor furnizate de sectorul public în vederea maximizării bunăstării individuale a cetățenilor, prin creșterea gradului de democratizare și participare publică la luarea deciziilor administrative, prin crearea unui cadru de delegare/distribuire a responsabilităților care să permită acest lucru și care să favorizeze apariția unui alt nivel de responsabilitate al celor care dețin și administrează puterea în sectorul public în fața celor care sunt beneficiarii acestui proces (cetățenii, consumatorii, contribuabilii).

INTRODUCERE

CONTEXT LOCAL

Strategia de dezvoltare durabilă integrată a orașului Fălești este un document complex, elaborat printr-un larg parteneriat, care are la bază documentele de programare locală: Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a orașului Fălești pentru anii 2010-2013.

Elementele de creare a identității orașului Fălești.

Orașul Fălești are 2 elemente de identitate: o stema și un drapel. Prima stemă a orașului Fălești a fost aprobată prin decretul regal din 10 septembrie 1936 și publicat în Monitorul oficial. În anul 2010 la solicitarea Consiliului orașănesc Fălești Comisia națională de Heraldică a Republicii Moldova a aprobat stema actuală a orașului, reluând-o pe cea din 1936 cu unele ajustări.

Stema are forma unui scut, pe care sunt amplasate elementele simbolice reprezentative pentru localitate: În câmp argintiu, un rățoi negru, plutind spre dextra pe valuri verzi, flancat de două fire de papură neagră. Scutul timbrat cu o coroană murală de aur cu trei turnuri. Drapelul reprezintă o pânză dreptunghiulară verde (2:3), cu un brâu orizontal alb pe mijloc (1/4 h), încărcat cu trei rățoi negri plutind într-un rând spre hampă pe linia marginii de jos a brâului. Înemnele heraldice simbolizează bogăția de vânat de cândva a localității, coroana murală arată statutul de oraș-reședință de raion.

Abordarea metodologică

Metodologia de lucru a respectat logica elaborării unei strategii:

1) Diagnosticul teritoriului, bazat pe datele existente și realizat cu implicarea părților interesate (administrația publică, mediul de afaceri, societatea civilă, mediul academic) și a responsabililor pe domenii. Această analiză, ce conține o dimensiune tematică, dar și una integrată, a servit drept material de lucru în cadrul grupurilor de lucru.

2) *Analiza SWOT - instrument de analiză a potențialului de dezvoltare a orașului, evidențiază punctele tari și slabe, oportunitățile și amenințările rezultate din diagnosticul teritoriului pe baza unui proces participativ al părților interesate (grupuri de lucru sectoriale, interviuri, workshop-uri, focus group-uri, dezbateri cetățenești..*

3) *Strategia propriu-zisă conține obiectivele generale și specifice de dezvoltare și principalele direcții strategice de dezvoltare ale orașului. Acestea sunt măsurabile în termeni de timp, relevanță și rezultate concrete.*

4) *Planul de acțiuni 2015 – 2017 conține acțiunile concrete de întreprins pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice de dezvoltare stabilite în Strategie.*

În același context, metodologia de elaborare a asigurat caracterul participativ și transparent al acestui document prin organizarea de interviuri, chestionare, workshop-uri, focus group-uri, training-uri, grupuri de lucru sectoriale, consultări și audieri publice în fazele esențiale de elaborare, pentru exprimarea nevoilor și aspirațiilor tuturor categoriilor sociale.

Pe baza planului de acțiuni, vor fi elaborate planuri anuale de activități la nivelul consiliului orașenesc Fălești.

CONTEXTR STRATEGIC

Strategia de dezvoltare durabilă este un document complex, elaborat printr-un larg parteneriat, care are la bază documentele de programare locală (Planul de dezvoltare economică și socială a raionului Glodeni pentru anii 2011-2015), regională (Strategia de dezvoltare regională Nord (2010-2016) și strategii regionale sectoriale), națională (Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020", strategii sectoriale de dezvoltare), europeană (Strategia Europa 2020, Strategia de Dezvoltare Durabila a Uniunii Europene revizuită (2006)) și internațională (Agenda 21, Obiectivele de dezvoltare ale mileniului (2000-2015)).

IV. ANALIZA-DIAGNOSTIC

4.1. Prezentarea generală a orașului

4.1.1. Caracteristicile fizico-geografice

Orașul Fălești este situat în partea de Sud-Est la scară de continent și în partea de Nord-Vest a Republicii Moldovei, la 126 km distanță de municipiul Chișinău. Este centrul administrativ al raionului Fălești. Orașul se află la 2km de Calea Ferată a Moldovei, la o distanță de 50 m de drumul național R-16 și la o distanță de 100 m de drumul național R-17.

Partea de Nord-Est a orașului se mărginește cu localitatea Făleștii Noi, la Sud orașul Fălești se mărginește cu localitățile Călugări și Albineț, la Vest cu localitatea. Pînzăreni. Din Fălești, aiudoma unor raze, pornesc trasee spre or Bălți, Chișinău și spre vama Sculeni.

Conform datelor Biroului Național de Statistică, la data de 01.01.2014 populația orașului Fălești constituia 17600 locuitori, ceea ce constituie 18% din populația totală a raionului Fălești și 0.5% din totalul populației pe țară. În regiunea de dezvoltare Nord orașul Fălești se clasează pe locul 5 după numărul de locuitori comparativ cu celelelalte 12 orașe din această regiune. Componența locuitorilor orașului Fălești după naționalități se prezintă după cum urmează: moldoveni - 74.7%; ucraineni – 16.3%; ruși – 8.5%; romi – 0.4 %; bulgari – 0,1%.¹

Date generale despre localitate

Anul atestării: 3 iunie 1429

Poziția geografică: **126 km la Nord-Vest
de m. Chișinău, distanța pină la m.Bălți/28km,
Iași-52 km, Coordonate: 47°57'N 27°70'E**

Suprafața totală: **21,2 km²**

Numărul de locuitori: **17600 locuitori**

(la data de 16.06.2014)

Densitatea populației: cca. 1260,8 loc./km²

Rețeaua stradală: **26,9 km**

Primarul orașului: Victor Zalevschi

primar@falesti.md

4.1.2. Relieful.

Orașul Fălești este alcătuit din două așezări – centrul raional și orașelul - fabrica de zahăr. Orașul este așezat la o altitudine de 119 m față de nivelul mării, pe Cîmpia de Nord a Moldovei. Relieful este format din cîmpii, dealuri și mici coline amplasate neuniform. Prevalează forma de relief plat cu o înălțime relativă de pînă la 9 m.

4.1.3. Repere istorice.

Istoria orașului Fălești începe pe vremea voievodatului Moldovei. Localitatea Fălești este pomenită pentru prima dată într-un document din 1429 când domnitorul Moldovei

¹ Sursa: Primăria or. Fălești.

Alexandru cel Bun confirmă unui vornic dreptul de a stăpâni un șir de sate printre care și Fălești. Toponimul provine din cuvântul "Fală", însemnând în Evul Mediu "slavă". Un ostaș "fălit" pentru vitejia sa, putea întemeia o nouă moșie "fălească", urmașii săi se puteau denumi Fălescu, iar oamenii de acolo erau "Făleștii" (în limba slavonă *Falevici*). A doua mențiune datează cu anii 70-80 ai secolului al XVII-lea, conținând de acum și denumirea de Fălești.

După desprinderea Făleștilor de principatul Moldovei în anul 1812 prin anexarea Basarabiei de către Rusia, orașelul deveni un punct vamal al Imperiului Rus. La mijlocul secolului al XIX-lea în Fălești trăiau negustori, meseriași și alte pături ale populației. Ceva mai târziu începe să funcționeze prima întreprindere industrială pentru producerea lumînărilor, o cărămidărie, câteva pielării. În 1842 se deschide o școală parohială, în 1871 – un mic spital. Pământurile urmașilor lui Balș trecură în proprietatea altor bogătași. Aici erau numeroase prăvălii mărunte, depozite de cherestea, adusă de pe debarcaderele apropiate ale Prutului și furnizată în împrejurimi. Aveau loc iarmaroace săptămânale. La sfârșitul secolului al XIX-lea moșierul Nicopol posedă 3284 desetine de pământ, pe când restul populației – doar 580 de desetine. Apar și gospodării chiaburești, și argați. La începutul secolului XX la Fălești este înregistrată o populație de 4426 de oameni, dintre care 2180 bărbați și 2246 femei. Exista o biserică din piatră în anul 1795, cu hramul Sf. Nicolae.

Unul din locurile istorice în orașul Fălești este actuala stradă „Ștefan cel Mare”, numită inițial „Ferdinand I”, construită timp de 2 ani, între 1938-1939 de către primpretorul Stegărescu. Pe strada centrală „Ferdinand I” era concentrată toată lumea comercială a târgului Fălești: manufacturi, băcănii, întreprinderi de confecții, cizmării, tâmplării. Alt loc memorabil al orașului Fălești e actuala Casă de Creație a Copiilor, clădirea căreia a fost construită de asemenea sub conducerea primpretorului Stegărescu în perioada interbelică.

După războiul din 1941-1945, Făleștii, ca multe alte orașele și sate din Republica Moldova, își pierduseră circa un sfert din populația antebelică, multe case și prăvălii, precum și lăcașurile de cult, fiind jefuite și incendiate. Rechizițiile administrației sovietice și prigoana împotriva preținșilor "chiaburi", adăugate secetei din anii 1946-47, goliră însă multe sate înconjurătoare de locuitorii lor, care veniră la oraș. Cu această masă de muncitori docili, bucuroși de o masă pe zi și de câteva copeici pentru vodcă, administrația sovietică a procedat la transformări radicale în economia și cultura orașului, construind fabrici de zahăr, de vinuri, de nutrețuri combinate, de fermentare a tutunului, combinate de pâine, de deservire socială, o secție a asociației „Lapte” din Bălți. Micul târg năpăstuit de război deveni un mic oraș relativ

înfloritor, cel puțin după normele sovietice. În anii 1970, în Fălești activa asociația raională „Moldselhoztehnica”, asociația de colectări „Moldpolovoșiprom”, întreprindere de colectare a cerealelor, coloană mobilă mecanizată, asociația agricolă de construcții, secție de reparație și construcție. În sfera educației funcționau 4 școli medii (inclusiv o școală-internat), 0 școală de 8 ani, o școală profesional-tehnică, o școală de muzică, o școală de arte plastice, o școală sportivă și 7 crește grădinițe. De asemenea, existau 2 case de cultură, un club cu instalație pentru proiectarea filmelor și 3 biblioteci. Ocrotirea sănătății în anii 1970-'80 era asigurată de spitalul raional cu 520 de paturi, o policlinică, 2 puncte medicale și 3 farmacii. Domeniul comerțului era reprezentat de magazin universal, magazine de mărfuri gospodărești și de produse alimentare, piață locală. În Fălești se mai aflau un hotel, un restaurant, 4 ospătorii și câteva cafenele.

Din anul 1991 locuitorii orașului Fălești obțin libertatea de ași alege locul de muncă, de a se ruga la biserica lor, de a întemeia întreprinderi particulare sau de a călători inclusiv peste hotare. Din anul 1995 Făleștiul s-a înfrățit cu orașul Botoșani din România iar datorită acestor relații în oraș funcționează o filială de carte românească. De asemenea, orașul are relații de înfrățire cu orașul Curciatov, regiunea Kursk, Federația Rusă. Semnarea Procesul-verbal privind stabilirea legăturilor de înfrățire dintre orașul Curciatov și or. Fălești cu privire la colaborarea în sferile economico-comerciale, tehnico-științifice, cultural-umanitare, etc a fost acceptată prin decizia consiliului local în anul 2012.

4.2. Capitalul natural

4.2.1. Fondul forestier, flora și fauna.

Suprafața totală a fondului forestier a orașului Fălești este de 138.2 ha, inclusiv păduri: 123,8 ha, fișii de protecție 14,3 ha. E de menționat faptul că suprafața totală a fondului forestier, inclusiv suprafața pădurilor, nu s-a schimbat pe parcursul ultimilor 5 ani, înregistrând aceeași suprafață și în anul 2009 în timp ce în ansamblu pe republică se observă tendința de creștere a gradului de împădurire. De asemenea pe teritoriul orașului nu sunt: grădină publică, dendrariu

Condițiile de climă și de relief au dat ca urmare formarea unei flore bogate și mixte în ce privește compoziția ei. Resursele vegetale sunt reprezentate de plante lemnoase cum ar fi specii de foioase ca salcâmul, arțarul și stejarul. Fauna este reprezentată de iepuri de câmp, căprioare, vulpi, mistreți, etc. Specii de păsări întâlnite: cocostârci, răți sălbatice, ciocănituri, pițigoii, fazani. În rezultatele analizei în dinamică a faunei și florei orașului Fălești constatăm, că a crescut numărul căprioarelor de la 0 în 2009 la 7 în 2013, de asemenea atestă și o creștere a numărului de vulpi de la 9 în 2009 la 18 în 2013. În 2013 au fost identificați și 2 porci sălbatici (în perioadele anterioare nu au fost identificați). Cu referire la fauna orașului menționăm că în perioada analizată a crescut numărul fazanilor de la 4 la 9, de asemenea s-a mărit și numărul rațelor sălbatice. Fondul forestier, flora și fauna orașului se află într-o stare satisfăcătoare. Cât privește gradul de utilizare a acestora, autoritățile locale consideră că nu sunt utilizate eficient. În scopul îmbunătățirii întreținerii și extinderii fondului forestier, a florei și faunei, precum și a utilizării acestora în calitate de capital natural pot fi valorificate următoarele posibilități: a) plantarea pe terenurile fondului de rezervă a pomilor și arbuștilor; b) împădurirea terenurilor degradate; c) creșterea gradului de conștientizare a populației cu privire la protecția și utilizarea eficientă a fondului forestier, florei și faunei localității; d) antrenarea și menținerea specialiștilor în domeniu.

4.2.2. Apele de suprafață și apele subterane.

Apele de suprafață. În orașul Fălești sunt bazine acvatice pentru agrement 2 cu o suprafață de 16 ha și 3 bazine acvatice pentru pescuit și agricultură ce ocupă o suprafață de 3,6 ha. În fond bazinele acvatice sunt utilizate pentru agrement și piscicultură. Starea digurilor este satisfăcătoare, actual bazinele nu sunt utilizate pentru necesități agricole.

Nivelul scăzut de conștientizare a populației cu privire la utilizarea bazinelor acvatice (cunoștințe și informație insuficientă a cadrului normativ în domeniu) este una din problemele cu care se confruntă în prezent localitatea. Autoritățile locale se confruntă, de asemenea cu lipsa resurselor financiare pentru întreținerea și utilizarea apelor de suprafață.²

O soluție pentru întreținerea bazinelor acvatice precum și a utilizării acestora în calitate de capital natural ar fi crearea de parteneriate public – privat, în vederea întreținerii și dezvoltării terenurilor din apropierea bazinelor acvatice.

Apele subterane. Pe teritoriul orașului Fălești apele subterane sunt la o adâncime de 120-180 m. În ultimii 10 ani această adâncime este stabilă și nu se observă tendințe de schimbare. Apele subterane au un conținut mărit de fluor și amoniu și sunt folosite numai în scop menajer.

Probleme: Populația folosește apa tehnică în alimentație. Rețelele sunt uzate.

Sursele de apă potabilă. Orașul Fălești este aprovizionat cu apă în proporție de 100% și livrarea apei potabile pentru locuitorii orașului se realizează nonstop. În prezent orașul își îndeplinește necesitățile în apă potabilă din surse subterane și din 9 sonde arteziene funcționale. Capacitatea anuală a surselor de apă folosite pentru îndeplinirea necesităților orașului constituie 400-450 m³. Pe parcursul ultimilor 5 ani a crescut volumul de apă consumat în scopuri menajere de la 176,5 m³/an în 2009 la 235,4 m³/an sau cu 74,8%.

4.2.3. Clima și aerul

Climatul este temperat continental, cele patru anotimpuri fiind bine evidențiate. Clima din regiune este favorabilă pentru dezvoltarea agriculturii, industriei, turismului, producerea resurselor energetice regenerabile. Analiza manifestării factorilor climaterici nefavorabil din ultimii 10 ani demonstrează că pe teritoriul orașului în fiecare an cade de la 1 până la 4 ploi cu grindină, inclusiv în 3 din cei 10 ani au căzut câte 3 ploi cu grindină, și în 2 ani-4 ploi cu grindină. Pe teritoriul orașului sunt înregistrate și înghețuri de primăvară care variază de la 1 la 4 înghețuri pe an. În 4 din ultimii 10 ani au fost înregistrate câte 2 înghețuri de primăvară pe an. Menționăm faptul că frecvența variază de la an la an dar nu se reliefează nici o tendință de creștere sau scădere. În perioada analizată au fost înregistrate și 2 secete severe în anii 2007 și 2011. Orașul Fălești nu este ocolit și de inundații. Astfel în perioada 2004-2010 au fost înregistrate câte o inundație pe an, iar în 2011 și 2013 nu a fost înregistrată nici o

² Sursa: Primăria orașului Fălești.

inundație. În rezultatul manifestării factorilor climaterici nefavorabili pierderile estimative de producție agricolă au variat de la 0,3 mil. lei la 1.2 mil. lei. Ploile cu grindină și inundațiile deteriorează infrastructura localității și generează cheltuieli suplimentare a autorităților publice locale pentru reabilitarea acesteea. Factorii climaterici nefavorabili influențează negativ și asupra agenților economici a oășului care activează în domeniul agricol provocându-le pierderi de milioane de lei. Aceste pierderi sunt în creștere înc epînd cu anul 2011 de la 0,6 mil.lei pînă la 1,2 mil.lei în 2013. Prevenirea și estomparea problemelor cauzate de factorii climaterici nefavorabili ar pute a fi realizată prin colaborarea cu Serviciul Hidrometeorologic și instalarea utilajului antigrindină.

4.2.4. Solurile și subsolurile.

Suprafața totală a fondului funciar din Fălești este de 2642 ha, dintre care terenul intravilan ocupă 516 ha. Cea mai mare pondere o dețin terenurile cu destinație agricolă – 1476 ha sau 56% din total. Acest indicator corespunde localităților urbane medii cu un grad de urbanizare relativ înalt. Bonitatea medie a terenurilor cu destinație agricolă este de 67 unități. După tipurile de sol cele 1476 ha se constituie după cum urmează: cernoziom – 1000 ha; Soluri brune – 200 ha; soluri cenușii 200 ha; terenuri care nu pot fi folosite în scopuri agricole – 76 ha. Deținătorii de teren agricol posedă în medie cîte 1,4 ha de pămînt. Din cele 1476 ha terenuri cu destinație agricolă sunt folosite 988,44 ha sau 67%. Solul conține resurse materiale importante pentru construcție: lut, etc. Orașul nu posedă cariere.

4.3. Planificarea spațiilor localității

4.3.1. Dezvoltarea urbanistică

Orașul Fălești dispune de PUG (Plan General Urbanistic) elaborat de Institutul Național Urban Proiect în anul 2009.

În baza informației prezentate în tabel conchidem că, în ultimii 5 ani intravilanul, dar și alte tipuri de terenuri din localitate nu au înregistrat modificări în suprafața deținută.

Tabel. Intravilanul și suprafețele diferitor tipuri de terenuri, km²

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Intravilan total, inclusiv:	2154,14	2154,14	2154,14	2154,14	2154,14
Terenuri ocupate cu clădiri publice și adm km ²	126,53	126,53	126,53	126,53	126,53
Terenuri ocupate cu fondul locativ, km ²	112,04	112,04	112,04	112,04	112,04
Spații verzi (parcuri și scuaruri), km ²	119	119	119	119	119
Terenuri ocupate de rețeaua de străzi drumuri, km ²	108	108	108	108	108
Terenuri ocupate de obiecte industriale, km ²	171,57	171,57	171,57	171,57	171,57
Terenuri cu destinație agricolă, km ²	1018,44	1018,44	1018,44	1018,44	1018,44
Fondul silvic, km ²	139,21	139,21	139,21	139,21	139,21
Terenuri destinate fondului apelor, km ²	33,61	33,61	33,61	33,61	33,61
Alte terenuri	325,74	325,74	325,74	325,74	325,74

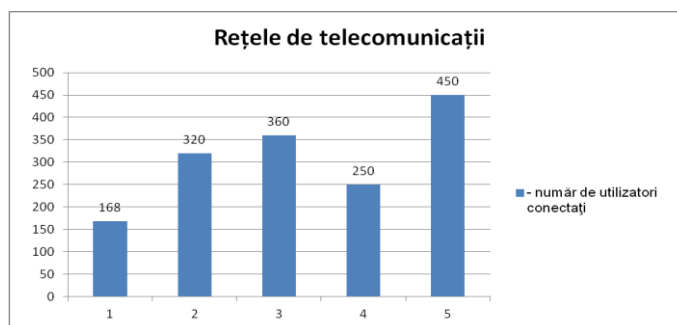
În ultimii 5 ani în oraș au fost construite – 134 case pe pământ, 9 clădiri cu destinație comercială și 12 clădiri pentru prestări servicii (frizerii, cafenele). Nu a fost construită, însă, nici o clădire cu destinație industrială.

Tabel: Dezvoltarea infrastructurii

Denumirea indicatorului	2009	2010	2011	2012	2013
Străzi și drumuri noi, km	-	-	-	-	-
Rețele de telecomunicații:					
- lungimea totală, km			18,02	10,5	2,0
- număr de utilizatori conectați	168	320	360	250	450
Rețele electrice:					
lungime totală, km	-	2,02	-	43	-
număr de consumatori conectați	18	64	28	80	68
Rețele de alimentare cu apă:					
- lungime totală, km					
- număr de consumatori conectați	28	90	35	69	102
Rețele de canalizare:					
- lungime totală, km	-	1,06	1,06	-	-
- număr de consumatori conectați	12	300	340	8	9
Sistem de evacuare și incinerare deșeurilor:					
- capacitate totală, mii m ³	27,2	31,7	35,6	31,9	36,8
- număr de utilizatori conectați	567	65	21	100	59

În perioada 2009-2013 dezvoltarea infrastructurii orașului a fost axată preponderent pe construcția rețelelor de telecomunicații și a sistemelor de evacuare și incinerare a deșeurilor. În același timp nu au fost construite străzi și drumuri noi, rețele de alimentare cu apă. Situația

este nesatisfăcătoare și la capitolul construcția rețelelor de canalizare care au fost construite doar 2,12 km pe parcursul ultimilor 5 ani.

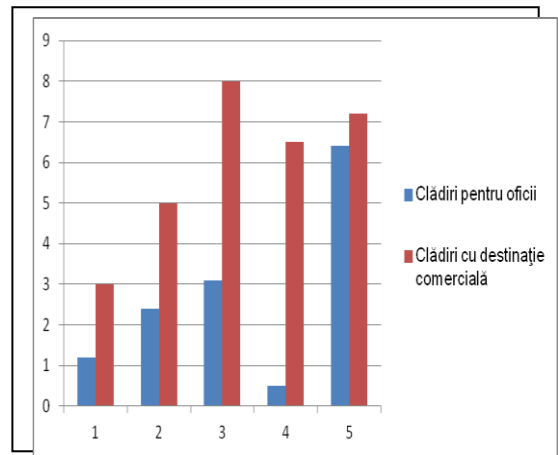
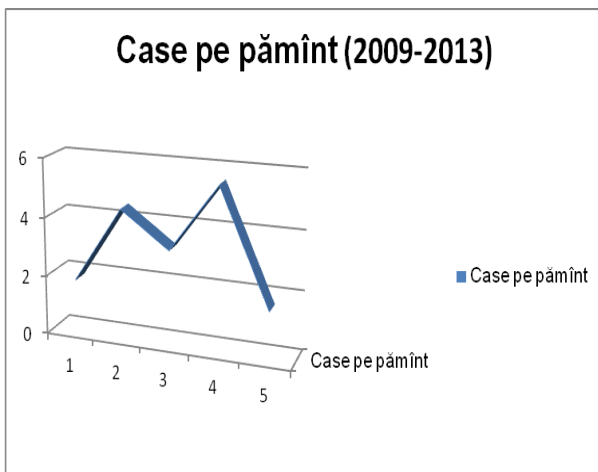

Analiza volumului de investiții alocate pentru construcția de obiective noi demonstrează că în ultimii 5 ani nu au fost alocate investiții în construcția clădirilor publice și în extinderea spațiilor verzi.

Tabel: Volumul de investiții alocate pentru construcția de obiective noi, mil.lei³

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Construcția clădirilor publice	0	0	0	0	0
Dezvoltarea fondului locativ:					
Case pe pământ	1,8	4,4	3,2	5,5	1,6
Blocuri de locuit	0	0	0	0	0
Construcția clădirilor utilizate în business					
Clădiri pentru birouri	1,2	2,4	3,1	0,5	6,4
Clădiri cu destinație comercială	3,0	5,0	8,0	6,5	7,2
Clădiri pentru prestări servicii	1,0	5,0	1,2	2,6	3,4
Clădiri și construcții cu destinație industrială	0	0	0	0	0
Dezvoltarea infrastructurii:					
Străzi și drumuri noi	0	0	0	0	0
Rețele de telecomunicații	0,86	1,8	2,3	4,6	8,9
Rețele electrice	0	0	0	0,2	1,8
Rețele de alimentare cu apă	0	0,5	0	0,4	Surse proprii
Rețele de canalizare	0	0,2	0,8	0,8	0
Extinderea spațiilor verzi	0	0	0	0	0
Alte					

³ Sursa: Primăria or. Făleşti.

Se atestă o creștere semnificativă (aproximativ de 10 ori) a investițiilor alocate în construcția rețelelor de telecomunicații. În ultimul an au fost renovate numai 1,06 km conductă de canalizare și 0,18 km conductă apeduct. Conform informației prezentate de autoritățile locale în ultimii ani au fost renovate capital doar 1,06 km conductă de canalizare și 0,18 km conductă apeduct. Din lipsa resurselor financiare alte renovări capitale nu au fost efectuate.

4.3.2. Descrierea topografică.

Zona administrativă este amplasată în partea de centru a orașului și ocupă o suprafață de 20 ha, sau 3,6% din intravilan. Zonele de agrement se află în partea de Nord-vest a orașului și ocupă o suprafață de 28 ha sau 5% din intravilan. Zonele rezidențiale sunt amplasate în Centru, Cartierul Victoriei, Cartierul Dacia, Cartierul Băltului și ocupă o suprafață de 322 ha sau 56% din intravilan. Zona industrială este amplasată în partea de Nord a orașului și ocupă o suprafață de 172 ha sau 30% din intravilan.

4.4. Mediul social și cultural.

4.4.1. Demografia, procesul migraționist, incidența factorului sărăciei.

La recesământul din anul 1989 orașul avea 19.200 de locuitori, recesământul populației din 2004 indica un număr total al populației orașului Fălești de 14.848 locuitori, iar calculul populației la începutul anului 2014 vorbesc de 17600 locuitori.

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Populația stabilă din localitate	16250	16320	16480	16690	16800
Numărul nou-născuților	124	112	104	81	121
Numărul decedaților	180	184	186	182	115
Sporul natural al populației	-56	-72	-82	-101	+6
Rata de natalitate	7,63	6,86	6,31	4,85	7,20
Rata de mortalitate	11,0	11,3	11,3	10,9	10,4
Indicile sarcinii demografice	-	-	-	-	-

Dinamica indicatorilor demografici în ultimii 5 ani relevă o creștere a numărului populației cu cca 0,4%. Astfel în anul 2013 în orașul Fălești s-au născut 121 copii sau 12% din numărul copiilor născuți (1032copii) în raionul Fălești în anul 2013.⁴ Rata mortalității depășește rata natalității în mediu pentru perioada analizată cu cca 69%, iar sporul natural al populației indică valori negative. În perioada analizată numărul persoanelor ce au emigrat din localitate este mai mare cu cca21% față de persoanele ce au imigrat în localitate.⁵

Tabel: Fenomenul migrației din localitate

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Numărul imigranților în localitate	230	244	239	227	182
Numărul emigranților din localitate	282	285	281	250	251
Sporul migratoriu al populației	-52	-41	-42	-23	-69
Sporul natural al populației	-56	-72	-82	-101	+6
Sporul total al populației	-108	-113	-124	-124	-63

Principalele probleme demografice cu care se confruntă orașul în ultimii 5 ani sunt:

- Rata mortalității prevalează asupra ratei natalității.
- Numărul populației ce emigrează din localitate este mai mare decât numărul populației ce imigrează în localitate. Lipsește motivația pentru tinerile familii (lipsa locurilor de muncă, salariile joase, infrastructură slab dezvoltată),

Pentru îmbunătățirea stării demografice din oraș în următorii 5-7 ani este necesar de:

⁴ Sursa: <http://www.statistica.md/>

⁵ Sursa: Primăria or.Fălești.

a) crearea locurilor de muncă; b) atragerea tinerilor specialiști în localitate și acordarea facilităților tinerilor familii; c) acordarea serviciilor medicale de calitate de sănătate; d) instruirea și informarea populației privind promovarea unui mod de viață sănătos; e) colaborarea cu autoritățile administrației publice centrale de specialitate.

Reeșind din problemele cu care se confruntă locuitorii orașului Fălești în ultimii 5 ani ar putea fi înregistrate următoarele provocări:

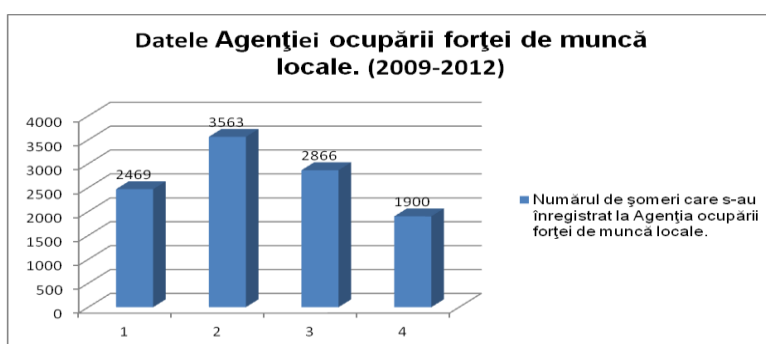
1. Creșterea numărului de locuitori ce emigrează din localitate în căutarea unui loc de muncă cu un salariu mai mare ar putea fi o provocare strategică pentru localitate. De asemenea numărul copiilor rămași fără îngrijirea părinților, dar și a bătrânilor rămași fără îngrijirea copiilor ar putea fi o ală provocare strategică pentru oraș.

2. Facilitarea activității agenților economici, constituirea și promovarea parteneriatelor publice private, atragerea de investiții, deschiderea noilor locuri de muncă, cooperarea intercomunitară, diseminarea bunelor practici din țară și de peste hotare vor contribui la sporirea nivelului de trai al populației din or.Fălești în următorii 5-7 ani.

4.4.2 Ocuparea populației în câmpul muncii din localitate

Datele cu privire la indicatorii ce reflectă ocuparea populației în câmpul muncii din or.Fălești indică:

Populație economic activă, adică persoanele care constituie forța de muncă disponibilă, capabilă de muncă în orașul Fălești constituie 1488 persoane, iar populația inactivă – 89 persoane.

Dinamica numărului de șomeri înregistrați la AOFM din or. Fălești indică o descreștere începînd cu anul 2011 în mediu cu 30% în fiecare an. Tendința de descreștere a numărului de șomeri se explică prin creșterea numărului locurilor de muncă, plecarea peste hotare în căutarea locurilor de lucru.

Se observă și o creștere, deși ne semnificativă, a numărului de locuri de muncă disponibile. Dacă în anul 2009 la un loc de muncă disponibil concureau 6 șomeri, înregistrați, atunci în anul 2013 această cifră a fost de 2,2 șomeri înregistrați /loc de muncă disponibil, atestându-se un trend de scădere de cca 3 ori.

Principalele probleme privitor la ocuparea populației în câmpul muncii din or. Fălești în ultimii 5 ani sunt:

- Nivelul jos de salarizare a angajaților.
- Majoritatea șomerilor sunt cu studii gimnaziale și nu au nici o profesie, de aceea este greu de găsit un loc de muncă..
- Lipsește un concept de instruire și orientare a șomerilor în concordanță cu necesitățile pieții de muncă din localitate.

Provocări strategice:

1. Cele mai multe oferte de muncă, de exemplu de cusutoarese, nu sunt solicitate de șomeri. Este nevoie de implicarea tuturor actorilor de pe piața forței de muncă pentru crearea condițiilor și motivarea șomerilor de a însuși această profesie.

2. Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii, și deschiderea noilor locuri de muncă poate deveni o provocare strategică. Astfel va crește numărul populației stabile din localitate, inclusiv a familiilor tinere.

3. Orientarea profesională a șomerilor în concordanță cu necesitățile pieții forței de muncă din raion. Problema ia o amploare strategică fiind condiționată și de modernizarea sistemului de instruire, în special, învățământului liceal. Reșind din considerentul că, societatea nu e suficient pregătită pentru aceste reforme se va atesta o creștere sporită a numărului de tineri neangajați în câmpul muncii. Nu este exclus ca acești tineri să încerce sa-și găsească un loc de muncă peste hotarele țării, aceasta va conduce la creșterea emigrației populației și respectiv la îmbătrânirea localității

4.4.3 Viața asociativă

În orașul Fălești sunt înregistrate 20 asociații obștești. Funcționale la moment sunt 11. Asociațiile obștești din oraș cuprind mai multe domenii de activitate, inclusiv: acordarea asistenței sociale a invalizilor de diferite grupuri sociale, educația tinerilor, protecția mediului ambiant, dezvoltarea sportului pentru tineret, susținerea sectorului agrar etc.. În ultimii 5 ani asociațiile obștești din or. Fălești au implementat 7 proiecte inclusiv ONG-urile locale au implementat 1 proiect, cele regionale, republicane -2. Au fost implementate și 4 proiecte

transfrontaliere. Suma totală a fondurilor extrabugetare atrase de ONG-uri în ultimii 5 ani este de 410 mii euro.

4.4.4 Cultura

Rețeaua instituțiilor culturale din oraș este formată din 2 biblioteci publice, un muzeu, o casă de cultură și alte 5 instituții culturale. Cele mai importante evenimente culturale din orașul Fălești sunt: Festivalul etniilor, Festivalul-concurs al dansului popular „La vatra horelor”, ambele au loc în luna septembrie, și festivalul obiceiurilor și datinilor de iarnă.

Tabel: Trendul indicatorilor ce reflectă activitatea culturală din localitate⁶

N/o	Indicatori	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Biblioteci	2	2	2	2	2
2.	Fondul de cărți din biblioteci, nr. de cărți	79478	79425	75488	75225	70873
3.	Cinematografe	-	-	-	-	-
4.	Numărul de filme rulate	-	-	-	-	-
5.	Teatre	-	-	-	-	-
6.	Numărul de piese teatrale jucate	-	-	-	-	-
7.	Cluburi, săli de concerte	3	3	3	3	3
8.	Numărul de concerte muzicale organizate	21	22	25	25	27
9.	Muzee	1	1	1	1	1
10.	Numărul de vizitatori ai muzeelor	8728	9739	8448	8469	8993
11.	Scoli muzicale (de învățământ artistic)	2	2	2	2	2
12.	Numărul de elevi în școlile muzicale	267	268	266	280	279
13	Cercuri de activități culturale, inclusiv:	5	4	4	4	5
	- cercuri de dans	1	1	1	1	1
	- cercuri de pictură	-	-	-	-	-
	- cercuri literare	4	3	3	3	4
	- cercuri teatrale	-	-	-	-	-
14.	Numărul de evenimente culturale organizate	67	72	78	70	80

⁶ Sursa: Primăria or.Fălești

Dinamica indicatorilor cu privire la activitatea culturală din localitate în ultimii 5 ani reflectă: - o înviorare considerabilă în activitatea instituțiilor de cultură din localitate prin participarea activă a membrilor comunității la organizarea manifestărilor culturale la nivel local, național și internațional:

- creșterea numărului evenimentelor culturale cu 19%;
- s-a mărit numărul elevilor în școlile de învățământ artistic din oraș (cu 20 elevi în ultimii 2 ani), ceea ce demonstrează creșterea interesului copiilor pentru acest gen de activitate;
- în anul 2013 s-a observat o creștere (cu 514 vizitatori față de anul 2012) a numărului de vizitatorilor în Muzeul raional de Istorie și etnografie „Lazăr Dubinovski” din or. Fălești;
- s-a îmbunătățit comunicarea și relațiile cu autoritățile administrației publice locale ale orașului Fălești la capitolul ce ține de aprovizionarea acestora cu echipament și resurse. ;
- a crescut volumul de resurse alocate anual pentru promovarea și dezvoltarea culturii în localitate cu 92% .

În același timp sfera culturală din oraș se confruntă cu un șir de probleme:

- a scăzut volumul fondului de carte din bibliotecile din localitate;
- edificiile instituțiilor de cultură necesită renovare și aprovizionare cu agent termic în perioada rece a anului ;
- dotare insuficientă cu costume naționale, instrumente muzicale, aprațj de sonorizare, mobilier adecvat);
- lipsa în localitate a unui cinematograful public pentru toți doritorii;
- lipsa unui teatru de vară în zona Parcului de agrement pentru locuitorii orașului;
- starea tehnică nesatisfăcătoare a monumentelor de istorie și artă din localitate, amenajarea terenurilor aferente;
- lipsa unor plăci informative pe monumentele de istorie și arhitectură din oraș;
- lipsa specialiștilor tineri cu studii în domeniu.

Printre problemele menționate mai sus există probleme care sunt provocări strategice pentru localitate. Activitățile realizate în procesul de elaborare a Strategiei au identificat următoarea

Provocare strategică::

Deschiderea în localitate a unui cinematograful cu rulare zilnică a filmelor și a altor programe distractiv – artistice pentru toate vârstele de spectatori va avea un impact pozitiv asupra consolidării populației orașului. Va deveni un centru de cultură și agrement

Posibilități de dezvoltare a culturii în localitate în următorii 5-7 ani :

1. Întreținerea Orchestrei de Muzică Populară profesionistă pe lângă Secția de Cultură și Turism;
2. Majorarea numărului de colective artistice de amatori;
3. Fondarea Orchestrei de Fanfară și Ansamblului vocal-instrumental pe lângă Palatul de Cultură din or. Fălești;
4. Modernizarea bibliotecilor publice din localitate și dotarea cu tehnologii moderne (calculatoare, copiatoare, imprimante etc.) în cadrul Proiectului național de informatizare a bibliotecilor publice din țară Novateca;
5. Majorarea numărului de publicații în bibliotecile publice în conformitate cu recomandările IFLA/UNESCO – anual câte 250 ediții noi la 1000 locuitori;
6. Majorarea numărului de elevi și a disciplinelor de studiu în cadrul instituțiilor de învățământ artistic complementar;
7. Renovarea monumentelor de istorie și arhitectură din localitate. A.Pușchin, M. Eminescu.

4.4.5 Sportul

Actualmente în Fălești își desfășoară activitatea Școala Sportivă pentru Copii și Juniori. În cadrul Școlii Sportive activează secții sportive de - volei (băieți, fete); baschet, fotbal, arte marțiale (chikboxing).

Tabel: Activitatea sportivă⁷

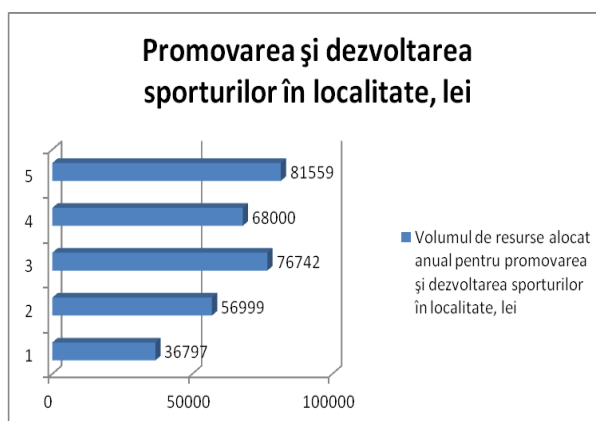
N d/	Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Numărul sălilor de sport	5	6	6	7	8
2.	Numărul de locuitori din localitate care revin la o sală sportivă	3400	2833,33	2833,3	2428,57	2125
3.	Numărul secțiilor de sport, inclusiv:					
	Fotbal	1	1	1	1	1
	Volei	1	1	1	1	1
	Baschet	3	3	3	3	3
	Box	-	-	-	-	-
	Arte marțiale (chikboxing)	3	3	3	3	3

⁷ Sursa: Primaria or. Fălești

	Trîntă	-	-	-	-	-3
	Tenis de masă	3	3	3	3	3
	Alte tipuri de sechții	3	3	3	3	3
4.	Volumul de resurse alocat anual pentru promovarea și dezvoltarea sporturilor localitate, mii. lei	36797	56999	76742	68000	81559

Dinamica indicatorilor ce se referă la activitatea sportivă din localitate în ultimii 5 ani relevă:

- creșterea numărului de copii, care practică sportul;
- creșterea numărului de săli sportive de la 5 în anul 2009 la 8 în anul 2013;
- creșterea numărului de populație deschisă pentru practicarea sportului.
- Creșterea volumului de resurse (de 2,2 ori) alocat anual pentru promovarea și dezvoltarea sportului în localitate în ultimii 5 ani.

Principalele probleme cu care se confruntă viața sportivă din localitate în ultimii 5 ani sunt:

- Lipsa condițiilor adecvate pentru practicarea sportului (lipsesc dușurile, inventarul sportiv, sălile sportive sunt într-o stare nesatisfăcătoare);
- Nivel scăzut de conștientizare a populației cu privire la promovarea unui mod de viață sănătos și rolul practicării sportului în acest context.

Provocările strategice pentru orașul Fălești sunt:

- Sporirea gradului de conștientizare a populației orașului cu privire la practicarea sportului prin implementarea ideii: Orașul Fălești – oraș sportiv, care va organiza și susține evenimentele sportive din localitate: competiții, paradă sportivă.

- Mărirea numărului de săli sportive în localitate și dotarea sălilor sportive cu inventar sportiv va contribui la pregătirea sportivilor de valoare care vor duce faima sportului moldovenesc peste hotarele țării..

4.4.6 Odihnă și divertisment

În orașul Fălești există 3 locuri de agrement (Parcul de odihnă, Zona de agrement în zona lacului, Squarul lângă monumentul A. Pușkin și lângă monumentul M. Eminescu).

Numărul de locuitori care frecventează anual locurile de agrement din orașul Fălești este de aproximativ 5000. Parcul de odihnă din oraș necesită amenajare;

Provocarea strategică 1:

Amenajarea parcului de odihnă pentru locuitorii orașului, transformarea acestuia într-un adevărat centru de agrement pentru copii, maturi, oaspeți și vizitatori ai orașului. Pentru a deveni cu adevărat o zonă de agrement e necesar de a amenaja și dezvolta acest spațiu prin renovare, a crea un centru cu diverse jocuri pentru copii, a redeschide restaurantul „Moldova” în vederea prestării serviciilor populației, și în special copiilor, cu produse de patiserie, dulciuri, înghețată, băuturi răcoritoare, a instala diferite aparate tehnice cu jocuri distractive, a construi un „Tir”, instalarea băncilor de odihnă, instalarea panourilor electronice pentru informarea populației, înverzirea spațiilor cu flori, arbuști decorativi.

Provocarea strategică 2

Deschiderea în zona Parcului de agrement a unui teatru de vară cu scenă, scaune pentru publicul spectator, cu acoperiș color pentru protejarea spectatorilor de razele solare sau de ploaie, unde vor fi prezentate spectacole de colective profesionale dar și de colective de amatori în perioada estivală a anului. Aceasta va contribui la identificare de noi talente, la conservarea și dezvoltarea tradițiilor culturale ale orașului și regiunii dar și la promovarea imaginii orașului.

4.4.7 Mass media

Activitatea informatională este susținută de ziarul raional „Patria mea”, dar și de TV prin cablu Interservicii. Biblioteca publică Mihai Eminescu, precum și Biblioteca de carte românească prestează servicii pentru cititorii din oraș, aici fiind deschisă și o mediateca. Orașul nu are o publicație locală.

4.5. Servicii sociale

4.5.1 Educația

În oraș activează 3 licee – Liceul Teoretic Mihai Eminescu, Liceul Teoretic Ion Creangă, Liceul Teoretic A.S. Puskin, Școala medie nr. 3, Gimnaziul nr. 4, Gimnaziul-internat, Școala de meserii nr. 9, 6 instituții preșcolare. Activitățile extrascolare sunt parte componentă a educației tinerei generații. Ele pot fi realizate la Casa de creație a copiilor, unde mai funcționează și Centrul de Resurse pentru Tineri. Edificiul Centrului de Resurse pentru Tineri - *monument de arhitectură de importanță națională* care a fost construit în anii 30 ai sec.XX. Astăzi, după o reconstrucție capitală cu susținerea financiară a Fondului de Investiții Sociale din Moldova și a Uniunii Națiunilor Unite pentru Copii, Centrul prezintă o clădire bine amenajată, dotată cu tehnologii noi moderne unde activează 33 de cercuri în care sînt încadrați peste 1100 copii și tineri din raion de la 5 pînă la 25 ani.

Tabel: Capacitatea instituțiilor din sistemul educațional al localității și gradul de utilizare a acestora

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Instituții preșcolare	6	6	6	6	6
Capacitate, copii	872	872	872	872	872
Număr de copii înscriși, copii	750	763	741	727	754
Grad de utilizare a capacităților, %	86	88	85	83	86
Instituții de învățămînt primar și secundar general	6	6	6	6	6
Capacitate, elevi	3320	3320	3320	3320	3320
Număr de copii înscriși, elevi	2369	2328	2283	2213	2157
Grad de utilizare a capacităților, %	71	70	69	67	75
Instituții de învățămînt secundar profesional	1	1	1	1	1
Capacitate, elevi	210	210	210	210	210
Număr de copii înscriși, elevi	110	125	107	129	90
Grad de utilizare a capacităților, %	52	60	51	59	43

Tabel: Numărul copiilor și a cadrelor didactice, gradul de satisfacere a necesității în cadre didactice

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Instituții preșcolare					
Copii	750	763	741	727	754

Cadre didactice	61	60	59	60	61
Copii la un cadru didactic	12	13	13	12	12
Neajunsul de cadre didactice	1	1	-	-	-
Gradul de acoperire a necesarului în cadre	1	1	-	-	-
Instituții de învățământ primar și secundar general					
Elevi	2369	2328	2283	2213	2157
Cadre didactice	252	243	195	175	177
Elevi la un cadru didactic	9	10	12	13	12
Neajunsul de cadre didactice	-	-	-	-	-
Gradul de acoperire a necesarului în cadre	-	-	-	-	-
Instituții de învățământ secundar profesional	1	1	1	1	1
Elevi	110	125	107	124	90
Cadre didactice	15	14	13	12	10
Elevi la un cadru didactic	7	9	8	10	9
Neajunsul de cadre didactice	-	-	-	-	-
Gradul de acoperire a necesarului în cadre	-	-	-	-	-

Dinamica indicatorilor ce descriu sistemul educațional din orașul Fălești reflectă următoarea evoluție:

Numărul instituțiilor preșcolare nu au suferit schimbări, la fel și capacitatea instituțiilor. Mici devieri au fost înregistrate referitor la contingentul de copii înscriși. Nu a deviat radical și gradul de utilizare a capacității instituțiilor preșcolare. Numărul de cadre didactice practic nu a variat, de asemenea și indicile copii la un cadru didactic variază doar cu un cadru didactic. Neajunsul de cadre didactice nu a fost înregistrat.

Capacitatea instituțiilor de învățământ primar și secundar general s-a micșorat în anul 2013 cu 450 locuri din motivul închiderii școlii internat.

Contingentul de elevi în perioada analizată s-a micșorat de la 2369 elevi în anul 2009 până la 2157 elevi în anul 2013, cu 212 elevi. Gradul de utilizare a capacităților variază de la 67% la 75%. S-a micșorat și contingentul cadrelor didactice în perioada analizată cu 75 cadre. Insuficiență de cadre didactice nu a fost înregistrată.

Principalele probleme legate de funcționarea sistemului educațional cu care se confruntă orașul Fălești în ultimii 5 ani sunt:

- număr mic de elevi la gimnaziul din zona fabricii de zahăr motiv, care va conduce la reorganizarea instituției. În consecință copiii din această zonă vor trebui să meargă la alt gimnaziu. Acest moment trezește nemulțumirile părinților și solicită efort în negocieri dintre părți;
- nu sunt posibilități financiare pentru a asigura alimentarea elevilor pe parcursul zile (cu referire la copiii ce rămân la programul prelungitor);
- repartizarea neproportională a elevilor în clase (în unele clase numărul de copii este mai mare decât capacitatea sălilor de studii);

Provocări strategice pentru localitate :

Descreșterea numărului de copii conduc la închiderea instituțiilor de învățământ;

Diminuarea calității procesului de învățământ;

Instruirea copiilor cu cerințe educative speciale (CES) la domiciliu nu acoperă cheltuielile proiectate;

Dotarea instituțiilor de învățământ cu rampe de acces pentru copii cu dezabilități locomotorii;

Adaptarea spațiilor pentru copii cu cerințe educaționale speciale.

Posibilități privind dezvoltarea sistemului educațional din orașul Fălești și sporirea nivelului de calitate a procesului educațional în următorii 5-7 ani:

Formarea cadrelor didactice și manageriale conform standardelor sistemului educațional;

Crearea Centrelor de Resurse în toate instituțiile de învățământ, care ar asigura o bază metodică modernă și ar facilita dezvoltarea profesională a cadrelor didactice;

Instituirea unității de cadru didactic de sprijin în instituțiile de învățământ în care se atestă copii cu cerințe educative speciale (CES);

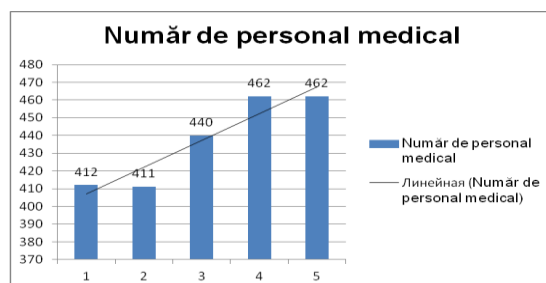
Motivarea tinerilor specialiști.

4.5.2 Ocrotirea sănătății

Sistemul de ocrotire a sănătății în orașul Fălești este format din 12 instituții, inclusiv: un spital, un centru al medicilor de familie, un punct de felcer și moașe, o stație de salvare și 8 farmacii. În sistemul de ocrotire a sănătății lucrează 122 de medici și 462 cadre de personal medical mediu.

Tabel: Numărul de instituții de ocrotire a sănătății⁸

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Numărul de spitale	1	1	1	1	1
Numărul paturilor în spitale	280	280	280	280	280
Gradul de utilizare a paturilor în spitale	80%,	84,3%	79,6%	85%	86%
Numărul de instituții medicale de ambulatoriu, inclusiv:					
proprietate publică	1	1	1	1	1
proprietate privată	-	-	-	-	-
Număr de personal medical la 10000 locuitori	47,2	47,13	47,02	54,15	54,7

Tabel: Morbiditatea populației de diferite boli⁹

	2009	2010	2011	2012	2013	Media republică 2013
Boli cardiovasculare	138,4	141,5	169,4	159,5	166,6	141,7
Cancer	8,92	8,14	6,67	4,87	5,13	13,3
Boli ale aparatului respirator	118,7	126,7	165,8	139,8	153,2	127,9
Boli ale aparatului digestiv, inclusiv	84,2	84,7	90,1	79,5	84,5	45,4
Hepatice	10,3	11,0	13,7	12,3	10,4	22,26
Traume, otrăviri și alte consecințe cauzelor externe	8,4	11,5	14,7	16,9	12,7	36,4
Narcomani	9,1	9,7	2,2	2,87	2,87	2,80
Alcoolici	13,01	12,88	13,05	12,8	13,09	12,95
Tuberculoza	0,17	0,26	0,28	0,25	0,43	1,09

⁸ Sursa: Primăria or.Fălești⁹ Sursa: Primăria or.Fălești

SIDA	0,48	0,33	0,25	0,48	0,12	0,4
------	------	------	------	------	------	-----

Dinamica indicatorilor cantitativi ce descriu morbiditatea populației de diferite boli în orașul Fălești relevă o creștere a bolilor cardiovasculare în ultimii trei ani cu 16% față de media pe republică. S-a înregistrat și o creștere a bolilor aparatului respirator cu 17%. Numărul de boli ale aparatului digestiv înregistrate în localitate este cu 86% mai mare decât media pe republică. Creșterea impunătoare a numărului de boli ale aparatului digestiv se explică prin calitatea nesatisfăcătoare a apei potabile din localitate. O altă explicație ar fi că o bună parte din locuitori sînt nevoiți să plece peste hotare pentru a-și găsi un loc de muncă și sînt nevoiți să locuiască în condiții nesatisfăcătoare iar la întoarcere în localitate le sunt depistate diverse boli. Conform informației prezentate de autoritățile locale ale orașului gradul de satisfacție al populației pentru calitatea serviciilor de ocrotire a sănătății prestate în localitate este **satisfăcător**.¹⁰

Principalele probleme legate de ocrotirea sănătății cu care se confruntă localitatea în ultimii 5 ani sunt:

- Personal medical slab pregătit;
- Lipsa unei baze de date automatizate care ar facilita activitatea personalului medical;
- Lipsește un sistem clar de comunicare cu mediu extern: cetățeni, mas-media, autorități publice locale și centrale;
- În oraș nu funcționează o farmacie ce ar avea program de lucru de 24 ore, astfel în cazuri de urgență asigurarea cu medicamente a populației este dificilă.

Îmbunătățirea sistemului de ocrotire a sănătății din orașul Fălești și sporirea nivelului de calitate a serviciilor medicale prestate în următorii 5-7 ani este condiționată de un șir de factori: crearea condițiilor adecvate de lucru și trai a medicilor (mai ales tinerii specialiști) și antrenarea specialiștilor de o înaltă calificare, ridicarea nivelului de conștientizare a populației cu privire la promovarea unui mod de viață sănătos.

4.6 Dezvoltarea economică

4.6.1 Privire de ansamblu

În orașul Fălești sînt înregistrați 3.246 de agenți economici. Ramurile de bază ale economiei locale sînt: industria ușoară, producătoare de mașini și prelucrarea producției agricole. Printre principalii agenți economici din oraș se numără Fabrica de zahăr, care intră în concernul

¹⁰ Sursa: Primăria orașului Fălești

„Sudzucker-Moldova” S.A., la întreprindere fiind angajați 390 de lucrători. Domeniile de activitate ale fabricii sînt: cultivarea sfeclei de zahăr, prestarea serviciilor pentru agricultori, fabricarea zahărului, melasei, etc. Un alt agent economic este MUS S.A., care activează în industria constructoare de mașini. Producția întreprinderii este livrată agenților economici din țară și de peste hotare, în special în România și Italia.

Alte întreprinderi importante din oraș sînt: fabrica „Diana”, fabrica avicolă Avicola-Nord, filiala întreprinderii „Incomlac”, Uzina de Țevi din Moldova Protos S.A., Fabrica de vin Mold-Nord etc.

Sectorul construcțiilor este reprezentat prin SRL Solconat, SRL Adirem-Com, producerea și comercializarea materialelor de construcție – SRL Atlant, iar cea din domeniul transportului – SRL Plai. Industria de textile este susținută de Întreprinderea mixtă cu capital străin Marthatex.

În oraș sînt 2 hoteluri cu o capacitate totală de cazare de 100 locuri. De asemenea funcționează 2 piețe, 2 unități de deservire socială, filiale ale băncilor comerciale, filiale ale companiilor de asigurare și 3 centre de consultanță juridică.

4.6.2 Industria

În anii din urmă, industria de textile este susținută de Întreprinderea Mixtă cu capital străin Marthatex și Itex-Group SRL. În baza fostului colhoz, în Fălești activează două gospodării agricole conduse de către Valentina Cugut și Ion Turtureanu.

4.6.3. Agricultură

În Fălești activează două gospodării agricole conduse de către Valentina Cugut și Ion Turtureanu.

Dinamica indicatorilor privind evoluția activităților agenților economici agricoli din orașul Fălești relevă:

- creștere cu 31% a vânzărilor agenților economici din agricultură;
- majorarea cu 79% a investițiilor în agricultură;
- creștere cu 15% a volumului producției agricole pe sectoare agricole.

Astfel constatăm o tendință de dezvoltare a agriculturii în orașul Fălești

Tabel: Evoluția activităților agenților economici agricoli din orașul Fălești¹¹

mil. lei

N d/	Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Volumul vânzărilor agenților economici din agricultură, mln lei	8,00	8,5	8,4	8,9	10,5
2.	Valoarea producției agricole Disponibile partial: pentru întreprinderi agricole care prelucrează suprafața mai mare de 10ha	X	X	X	X	X
3.	Investiții în agricultură	2,8	3,1	3,48	4,61	5,02
4.	Volumul Producției agricole pe sectoare agricole Disponibil partial: pentru întreprinderi agricole care prelucrează suprafața mai mare de 10ha	7,2	7,4	7,6	7,8	8,3

Principalele probleme legate de dezvoltarea ramurei agricole cu care se confruntă orașul Fălești în ultimii 5 ani sunt:

- Prețurile înalte la carburanți, pesticide și îngrășăminte minerale;
- Lipsa brațelor de muncă și utilizarea exagerată a producției de uz fitosanitar;
- Dobânzile înalte pe care sunt nevoiți să le achite firmele agricole pentru creditele contractate de la bănci;
- Lipsa pieților de desfacere a producției agricole;
- Nivel scăzut de cunoștințe a fermierilor și celor care se ocupă cu agricultura, din această cauză nu se respectă tehnologiile de prelucrare a solurilor;
- Calamități naturale (secete, inundații, grindină) care aduc prejudicii domeniului agricol.

Intensificarea dezvoltării ramurii agricole din localitate în următorii 5-7 ani impune:

- Atragerea investițiilor în agricultură prin scrierea și înaintarea de proiecte investiționale;
- Deschiderea unui incubator de afaceri care ar consolida capacitățile fermierilor și ar fi un suport pentru noii începători;
- Constituirea și promovarea parteneriatelor public/privat în domeniul agriculturii;
- Organizarea vizitelor de studii pentru un schimb de experiență cu fermierii din alte țări care au înregistrat succese.

¹¹ Sursa: Primăria or.Fălești

4.6.4 Comerț și servicii

Dinamica indicatorilor privind dezvoltarea sferei comerțului din localitate relevă o creștere a volumului vânzărilor agenților economici din sfera comerțului ca rezultat al dezvoltării domeniilor de activitate al acestora și acordarea produselor și serviciilor de o gamă variată și prețuri accesibile. De asemenea se atestă o creștere nesemnificativă a investițiilor în sfera comerțului.

Tabel: Trendul indicatorilor ce caracterizează dezvoltarea sferei comerțului din localitate, mil. lei

N d/	Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Volumul vânzărilor agenților economici din sfera comerțului, mii lei	12000	14000	17000	18000	19000
3.	Investiții în sfera comerțului, mii lei	4000	5000	7000	7000	5000
6.	Numarul agentilor economici activi din sfera comerțului (CA > 15 mil. lei)	1	1	1	2	2

Probleme:

- Comercializarea produselor în stradă;
- Locurile destinate comerțului nu sunt amplasate adecvat și nu sunt amenajate suficient.

Pentru intensificarea dezvoltării sferei comerțului din localitate în următorii 5-7 ani există următoarele posibilități:

- Creșterea cererii pentru produse și servicii din partea populației orașului;
- Promovarea producției autohtone prin cooperarea intercomunitară;
- Micșorarea taxei pentru autorizatia activităților comerciale;
- Tratarea echitabilă și echidistantă a agenților economici și excluderea concurenței neloiale;
- Colaborarea APL din oraș cu agenții locali și susținerea acestora de către autorități (facilități la plata impozitelor, ș.a.).

Trendul indicatorilor ce caracterizează dezvoltarea domeniului de prestare a serviciilor din localitate: mil. lei

N d/	Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Volumul vânzărilor agenților economici prestatori de servicii, inclusiv: (mii lei)	6000,0	6800,0	8000,0	8500,0	9000,0
	Servicii de transport	4700,0	5000,0	4200,0	4000,0	4000,0
2.	Investiții în sfera prestării serviciilor	2300,0	1200,0	3800,0	4500,0	5000,0
6.	Numarul agentilor economici activi din sfera prestării serviciilor (CA > 15 mil. lei)	-	-	-	-	-

Dinamica indicatorilor privind dezvoltarea domeniului de prestare a serviciilor din localitate relevă o creștere cu 50% a volumului vânzărilor agenților economici prestatori de servicii și o creștere a investițiilor în sfera prestării serviciilor de 2,2 ori (117%).

Principalele probleme legate de dezvoltarea domeniului de prestare a serviciilor cu care se confruntă localitatea în ultimii 5 ani sunt:

- Concurență neloială între prestatorii de servicii din localitate (sunt puși în aceleași condiții indiferent de capacitatea de vânzare și de nivelul de dezvoltare);
- Taxe mari pentru obținerea autorizației de activitate;
- Procent înalt la obținerea creditelor pentru dezvoltare fapt ce nu pot să-și permită toți agenții locali.

Provocare strategică:

Studierea pieței serviciilor și diversificarea serviciilor în funcție de necesitățile populației, planificarea riguroasă și eficientă a acestora în baza unei analize complexe: cerere-ofertă.

4.6.5. Turism

Datorită condițiilor naturale, în orașul Fălești puncte de atracție turistică constituie iazurile, pădurile care se întind pe suprafețe deluroase precum și monumentele naturale și istorice.

Locurile importante ale orașului, care pot fi vizitate ar fi Muzeul de studiere a tinutului natal, care dispune de peste 4000 exponate etnografice și anticariate bisericesti. Muzeul, inaugurat în 1979, are la baza 13 sculpturi ale lui Lazar Dubinovski, originar din satul Albinetel Vechi.

Loc de atracție pentru manifestările prilejuite de sărbătorile naționale sunt Monumentul lui Mihai Eminescu, piatra de temelie instalată pentru ridicarea monumentului lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Biserica „Sfântul Nicolae” care a fost construită în 1795 și edificiul acesteia este un monument de arhitectură de importanță națională

Principalele probleme legate de dezvoltarea turismului cu care se confruntă localitatea în ultimii 5 ani sunt:

- Lipsa unui complex turistic cu includerea unor obiective mixte de cazare și servire a mesei în centrul orașului Fălești;
- Lipsa unui Centru cu vânzări ale obiectelor tradiționale de artizanat pentru turiștii și vizitatorii orașului;
- Lipsa unui hotel funcțional în or. Fălești pentru cazarea turiștilor și a vizitatorilor;
- Lipsa în localitate a unui cinematograful public pentru toți doritorii;
- Lipsa unui teatru de vară în zona Parcului de agrement pentru locuitorii orașului;
- Starea tehnică nesatisfăcătoare a monumentelor de istorie și artă din localitate, amenajarea terenurilor aferente;
- Amenajarea Parcului de odihnă din oraș;
- Lipsa unor plăci informative pe monumentele de istorie și arhitectură din oraș.

Reeșind din lista problemelor menționate provocările strategice pentru orașul Fălești sunt:

Provocarea strategică 1: Construirea unui complex turistic cu includerea unor obiective mixte de cazare, servire a mesei ș.a. în centrul orașului Fălești: hotel funcțional cu condiții la nivelul standardelor europene, structură de servire a mesei cu bucătărie tradițională, loc pentru parcare automobilelor, Centru de vânzări a obiectelor tradiționale de artizanat – lucrări ale meșterilor populari din localitate, teren de jocuri pentru copii, etc.

Provocarea strategică 2. Renovarea monumentelor de istorie amplasate pe teritoriul or. Fălești, a terenurilor aferente: Complexul memorial de război din Parcul de odihnă, a monumentului la mormântul comun a circa 412 ostași din cimitir ș.a.

Provocare strategică 3: Renovarea și amenajarea tunelurilor istorice de pe teritoriul orașului, care conform documentelor istorice leagă orașul Fălești cu orașul Iași.

Pentru dezvoltarea turismului din localitate în următorii 5-7 ani există următoarele posibilități:

- ✚ Renovarea monumentelor de istorie și arhitectură din teritoriu, instalarea plăcilor informative;
- ✚ Redeschiderea hotelului;
- ✚ Deschiderea unui Centru de vânzare a obiectelor tradiționale de artizanat;
- ✚ - Majorarea numărului de exponate și vizitatori în cadrul Muzeului raional de Istorie și Etnografie “Lazăr Dubinovski”.

4.6.6. Gestionarea activelor

Activele primăriei orașului Făleşti includ edificiile instituțiilor publice, construcții speciale, instalații de transmitere, mașini și utilaje, inventar, alte mijloace fixe. Suma totală a activelor gestionate de primărie constituie **104811238,61 lei**

4.7. Infrastructura

4.7.1 Rețeaua de transport

Lungimea totală a drumurilor din localitate este de 26,9 km, dintre care 22,9 km au acoperire rigidă. În orașul Făleşti sunt 3.115 case și 6.435 apartamente.

Principala problemă privind exploatarea și dezvoltarea rețelei de transport în ultimii 5 ani este insuficiența surselor financiare.

Extinderea întreținerii rețelei de transport în localitate în următorii 5-7 ani poate fi îmbunătățită prin:

1. Atragerea investițiilor prin proiecte.
2. Plănificarea în bugetul local a sumelor pentru întreținere drumurilor.

4.7.2 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare

Sistemul de alimentare cu apă este aprovizionat de 21 fântâni arteziene, din care în prezent funcționează 12. Lungimea totală a rețelor de apă constituie 42,0 km iar lungimea totală a rețelei de canalizare constituie 32,1 km.

Tabel: Întreținerea și dezvoltarea rețelei de alimentare cu apă și canalizare din localitate¹²

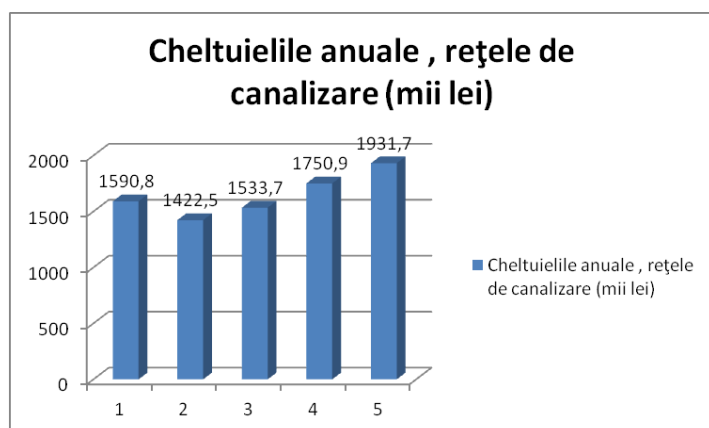
N d/c	Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Exploatarea rețelelor de alimentare cu apă					
1.1	Volumul anual de apă transportat prin rețele către consumatori, mii m ³	469,8	500,2	455,5	450,5	441,9
1.2	Pierderile anuale de apă din cauza defecțiunilor rețelelor de alimentare cu apă, mii m ³	293,3	307,5	250,0	232,2	206,5
1.3	Pondere pierderilor anuale de apă în volumul total anual de apă transportat, %	62,4	61,5	54,9	51,5	46,7

¹² Sursa: Primăria or.Făleşti

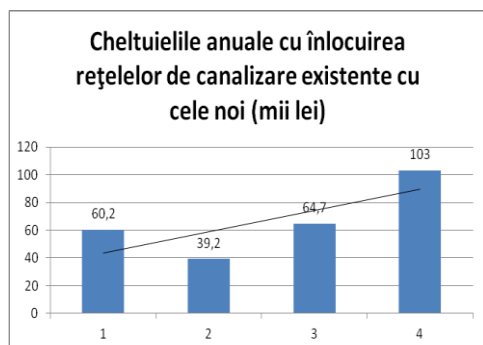
1.4	Echivalentul bănesc al pierderilor anuale da apă cauza defectiunilor rețelelor de apă din localități mil. lei	3,2	3,4	2,4	2,6	2,3
2.	Întreținerea rețelelor de alimentare cu apă					
2.1	Gradul de uzură mediu al rețelelor de alimentare apă,%	99,6	99,7	99,9	97,3	97,9
2.2	Lungimea rețelelor existente care au fost înlocuite cu rețele noi, m	905	1288	840	918	800
2.3	Cheltuielile anuale cu înlocuirea rețelelor existente mil. lei	107,4	337,0	118,7	118,7	42,1
2.4	Cheltuielile anuale cu întreținerea și reparația curentă a rețelelor de alimentare cu apă.	2038,9	2336,4	2784,9	2944,5	3009,4
	(mii lei)					
3.	Extinderea rețelelor de alimentare cu apă					
3.1	Lungimea totală a rețelei de alimentare cu apă, km	41,4	41,4	41,4	41,9	42,0
3.2	Lungimea porțiunilor noi de rețea construite decursul anului, km	-	-	-	0,4	0,1
3.3	Cheltuielile anuale cu construcția porțiunilor noi rețea, mil. Lei (mii lei)	-	-	-	400,0	-
3.4	Numărul de obiecte noi conectate la rețeaua alimentare cu apă în decursul anului	7	4	94	13	10
3.5	Numărul total de obiecte conectate la rețeaua alimentare cu apă	65	69	163	176	186
3.6	Numărul de gospodării care nu sunt conectate rețeaua de alimentare cu apă	508	508	570	491	506
3.7	Ponderea gospodăriilor care nu sunt conectate rețeaua de alimentare cu apă în numărul total acestora, %	9,32	9,08	9,97	8,46	8,65
4.	Întreținerea rețelelor de canalizare					
4.1	Gradul de uzură mediu al rețelelor de canalizare,%	78,4	80,0	81,8	71,8	62,6
4.2	Lungimea porțiunilor rețelelor de canalizare existente care au fost înlocuite cu rețele noi, m	103	100	124	130	122
4.3	Cheltuielile anuale cu înlocuirea rețelelor canalizare existente cu cele noi, mii. lei	60,2	39,2	64,7	103	57,6
4.4	Cheltuielile anuale cu întreținerea și reparația curentă a rețelelor de canalizare, mii. lei	1590,1	1422,5	1533,7	1750,9	1931,1
5	Extinderea rețelelor de canalizare					

5.1	Lungimea totală a rețelei de canalizare, km	31	31	31	32,1	32,1
5.2	Lungimea porțiunilor noi de canalizare construite în decursul anului, km	-	-	-	1,06	-
5.3	Cheltuielile anuale cu construcția porțiunilor ale rețelei de canalizare, mii. lei	-	-	-	800	
5.4	Numărul de obiecte noi conectate la rețeaua de canalizare în decursul anului	3	4	64	11	7
5.5	Numărul total de obiecte conectate la rețeaua de canalizare	60	64	128	139	116
5.6	Numărul de gospodării care nu sunt conectate la rețeaua de canalizare	2931	3041	3081	3114	3129
5.7	Ponderele gospodăriilor care nu sunt conectate la rețeaua de canalizare în numărul total al acestora, %	53,62	54,36	53,87	53,75	53,48
6.	Tarifele la serviciile de aprovizionare cu apă					
6.1	Tarifele plătite de către populație pentru serviciile de salubritate din localitate, lei/m ³	9,14	9,14	9,14	9,14	10,90
6.2	Tarifele plătite de către agenții economici pentru serviciile de salubritate din localitate, lei/ m ³	35,20	35,20	35,20	35,20	35,20

Dinamica indicatorilor privind întreținerea și dezvoltarea rețelei de alimentare cu apă și canalizare din localitate relevă o creștere a cheltuielilor pentru întreținerea și reparația acestora. Astfel acest indicator în anul 2013 constituia 3009,4 mii lei și a crescut cu cca 47,6% față de anul 2009.

Ponderea gospodăriilor care nu sunt conectate la rețeaua de canalizare în numărul total al acestora constituie 53,48%. Gradul de uzură mediu al rețelelor de canalizare alcătuiește 62,6%.

Conform informației prezentate de autoritățile locale gradul de satisfacție al locuitorilor cu calitatea apei livrate prin rețeaua de aprovizionare este nesatisfăcător.¹³ Gradul de satisfacție al locuitorilor cu calitatea serviciilor de aprovizionare cu apă este satisfăcător.¹⁴ Gradul de satisfacție al locuitorilor cu calitatea serviciilor de colectare și evacuare a apelor reziduale este satisfăcător.

Gradul de satisfacție al locuitorilor cu activitatea APL privind întreținerea și reparația rețelelor de alimentare cu apă și canalizare este nesatisfăcător. Tarifele platite de către populație sunt în creștere cu 19% față de anul 2009 și constituie la moment 10,9 lei/m³, iar tarifele plătite de către agenții economici au rămas constante în ultimii 5 ani și constituie 35,2 lei/m³.

Conductele de apă au fost construite în perioada anilor 1961-1978 și au un grad de uzură de 98%. Ponderea pierderilor anuale de apă în volumul total anual de apă transportat constituie 46,7%.

Deși se depun eforturi pentru menținerea rețelelor și utilajului la nivel corespunzător stația de pompare necesită reparație capitală, la moment necesită reparația conductelor de apă pe o lungime de 38 km. Stațiile de prelucrare a apei sunt dotate cu utilaj uzat fizic și moral. De asemenea este nevoie de specialiști și muncitori calificați. E de menționat faptul că, în orașul Fălești, de altfel ca și în majoritatea localităților din Republica Moldova calitatea apei potabile nu corespunde standardelor, astfel se înregistrează o cantitate mărită de 1,5 ori de amoniu și fluor în raport cu concentrația admisibilă. O oportunitate de îmbunătățire a stării surselor de

¹³ Sursa: Primăria orașului Fălești

¹⁴ Sursa: Raportul cu privire la evaluarea gradului de satisfacție a prestării serviciilor publice. Proiectul de susținere a autorităților locale.

alimentare cu apă a oraşului și de asigurare a capacității necesare sunt programul național de asigurare cu apă și sanitație, investiții ale partenerilor de dezvoltare. De asemenea construcția apeductului Prut-Făleşti va asigura apă potabilă de calitate.

Problemele cu care se confruntă autoritățile publice locale la moment sunt: a) tarifele mici care nu corespund cheltuielilor reale de extragere a apelor; b) lipsa resurselor financiare creează dificultăți și în extinderea rețelei de alimentare cu apă și canalizare .

Provocări strategice:

Ponderea joasă a gospodăriilor conectate la rețeaua de canalizare și lipsa oricărei creșteri a acestei ponderi în ultimii 5 ani denotă faptul că încă foarte mulți locuitori ai localității întâmpină dificultăți mari în satisfacerea necesităților sale igienice, iar APL din lipsa resurselor financiare nu poate întreprinde măsuri pentru ameliorarea situației. Gradul mare de uzură a rețelelor de apă provoacă cheltuieli suplimentare din bugetul local. Conținutul ridicat de amoniu și fluor în apa potabilă poate rovoaca sporirea nivelului de morbiditate a populației

4.7.3. Managementul deșeurilor

Din totalul gospodăriilor oraşului Făleşti, majoritatea (97%) beneficiază de servicii de salubritate (evacuarea gunoiului menajer), iar dintre acestea, 98% au încheiat și un contract cu prestatorul acestui serviciu.

Tabel: Serviciile de salubritate ¹⁵ (anexa)

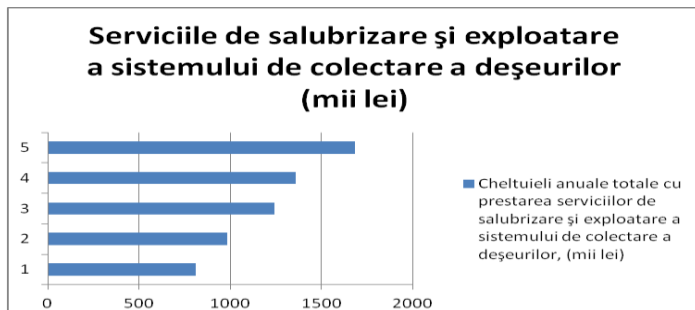
N d/o	Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Cheltuielile suportate cu prestarea serviciilor de salubritate					
1.1	Cheltuieli anuale totale cu prestarea serviciilor de salubritate și exploatare a sistemului de colectare a deșeurilor, mil. Lei (mii lei)	812,5	982,3	1242,7	1360,6	1682,7
1.2	Cheltuielile anuale cu salariile angajaților, mil. Lei (mii lei)	250,5	267,4	296,9	320,5	394,1
1.3	Cheltuielile anuale cu combustibil, mil. Lei (mii lei)	184,1	296,9	431,9	455,1	461,8
1.4	Cheltuielile anuale cu întreținerea și repararea	49,1	62,6	113,1	117,7	139,4

¹⁵ Surs: Primăria or.Făleşti

	mijloacelor de transport					
1.5	Cheltuielile anuale cu întreținerea și repararea containerilor de colectare a deșeurilor (mii lei)	-	-	-	26,0	39,3
1.6	Alte tipuri de cheltuieli relevante (mii lei)	328,8	360,4	400,8	441,3	648,1
2.	Dotarea cu resurse a sistemului de gestionare a deșeurilor					
2.1	Numărul necesar de mijloace de transport	3	4	4	4	6
2.2	Numărul mijloacelor de transport existente	2	3	3	3	3
2.3	Gradul de acoperire a necesarului de mijloace de transport,%	67	75	75	75	83
2.4	Gradul mediu de uzură a mijloacelor de transport					
2.5	Numărul necesar de containere	300	300	400	400	400
2.6	Numărul de containere existent	100	160	200	234	252
2.7	Gradul de acoperire a necesarului de containere,%	33	53	50	58	63
2.8	Gradul mediu de uzură a containerelor	50	50	50	50	50
2.9	Numărul necesar de coșuri de gunoi	75	100	190	220	300
2.10	Numărul coșurilor de gunoi existent	8	10	12	20	50
2.11	Gradul de acoperire a necesarului în coșuri de gunoi,%	10	10	6,3	9	17
2.12	Numărul necesar de salariați pentru colectarea deșeurilor	10	10	10	12	20
2.13	Numărul de salariați existent	4	6	8		8
172.14	Gradul de acoperire a necesarului de personal,%	40	60	80	67	85
3.	Tarifele practicate pentru serviciile de salubritate					
	Tarifele plătite de către populație pentru servicii de salubritate din localitate, lei/lucru comun					
3.1	individual	5,00	5,00	5,00	5,00	6,00
		7,0	7,0	11,27	11,27	11,27

3.2	Tarifele plătite de către agenții economic pentru serviciile de salubritate din localitate, lei/lună	63,83	63,83	77,80	77,80	77,80
-----	--	-------	-------	-------	-------	-------

Dinamica tarifelor plătite efectuate de către populație și agenții economici pentru serviciile de salubritate relevă o creștere a tarifelor plătite de către populație față de agenții economici.

Locuitorii orașului nu sunt satisfăcuți de calitatea serviciilor de colectare a deșeurilor de la locuințe, transportarea și depozitarea deșeurilor în afara localității. În același context cetățenii apreciază nesatisfăcător activitatea APL privind prevenirea formării gunoiștelor neautorizate. În prezent este în derulare construcția stației de sortare a deșeurilor. În același timp populația orașului apreciază satisfăcător nivelul de curățenie al străzilor și spațiilor verzi din localitate.

Dinamica indicatorilor privind dotarea cu diferite tipuri de resurse a sistemului de gestionare a deșeurilor din localitate relevă lipsa dotării cu resurse a sistemului de gestionare a deșeurilor.

Principalele probleme legate de managementul deșeurilor din localitate cu care se confruntă localitatea în ultimii 5 ani sunt:

- Dificultăți în depozitarea selectivă (indiferența populației, număr insuficient de containere);
- Lipsa tehnologiilor pentru colectarea deșeurilor vegetale și animaliere (toamna și primăvara la colectarea frunzelor și resturilor vegetale)
- Lipsa sistemului de monitorizare a transportului (GPS) implicat în colectarea deșeurilor (aceasta va conduce la utilizarea mai eficientă a transportului) .

Pentru îmbunătățirea managementului deșeurilor din orașul Fălești în următorii 5-7 ani există *următoarele posibilități*:

- Ridicarea nivelului de conștientizare a populației privind depozitarea selectivă a deșeurilor;
- Construcția platformelor și procurarea containerelor.
- Contractarea serviciilor private și injectarea concurenței;
- Trecerea la autofinanțare a serviciului.

4.8. Guvernarea locală / Indicatori de performanță

4.8.1 Securitatea locuitorilor

Date statistice privind numărul de crime înregistrate pe teritoriul orașului Făleşti:

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Pe teritoriul orașului	101	142	203	126	213
Pe teritoriul raionului	295	365	401	376	598
Inclusiv crime cu caracter economic	17	2	6	7	21

4.8.2 Serviciile administrative

Date statistice privind numărul de persoane care au beneficiat de următoarele servicii prestate de APL¹⁶:

Denumirea indicatorilor	2011	2012	2013
CertIFICATE de urbanism	116	91	41
autorizații de construcții	103	81	38
<u>Autorizații de funcționare unităților comerciale</u>	63	116	191
Certificate de proprietate	58	55	68
Activități notariale	363	389	402
altele	-	-	

Serviciile administrative solicitate mai frecvent de locuitorii orașului Făleşti sunt diferite tipuri de acte. În acest context în cadrul Primăriei există proceduri scrise în măsură de 100% din numărul total al tipurilor de acte eliberate, totuși pînă în prezent nu sunt stabilite proceduri pentru depunerea și soluționarea reclamațiilor depuse de către cetățeni către Autoritățile Locale. La nivelul Primăriei nu există un ghid informativ pentru angajații Primăriei cu privire

¹⁶ Sursa: Primăria or.Făleşti

la cerințele față de actele eliberate. De asemenea în Primărie nu există un ghișeu unic. Rezultatele sondajelor, însă demonstrează că prestarea serviciilor administrative este apreciată pozitiv de populație.¹⁷

4.8.3 Managementul serviciilor publice

Numărul de întreprinderi municipale fondate de APL Fălești - 2 Î.M „DPGCZ din orașul Fălești”, Î.M. Asociația Piețelor din orașul Fălești

Tipurile de serviciu furnizate de către întreprinderile municipale: salubritate, aprovizionare cu apă potabilă, canalizare, alocarea locurilor pentru comerț.

4.8.4. Managementul finanțelor publice locale, proprietatea publică și implementarea proiectelor finanțate din exterior

Analiza managementului finanțelor publice pentru perioada evaluată relevă următoarele: cheltuielile efective realizate în comparație cu cheltuielile inițial aprobate în bugetul local au fost executate în proporție de 108,2% în anul 2011, 102,4% în anul 2012 și 108,6% în 2013. Aceasta demonstrează că există deficiențe în controlul și planificarea bugetului, deoarece cheltuielile planificate depășesc cheltuielile executate.¹⁸

Gradul de colectare a veniturilor totale la bugetul UAT în comparație cu veniturile planificate în bugetul inițial aprobat, a fost realizat în mărime de: 121,8 % în 2011 și 202,7 % în anul 2012 și 207,9%. Dinamica analizei nivelului de colectare al veniturilor proprii demonstrează o îmbunătățire a situației astfel în ultimii doi ani nivelul de colectare a crescut cu 5,3%.

În perioada de analiză restanțe la plăți nu au fost înregistrate. Un nivel optim al acestui indicator se consideră o sumă a restanțelor la plăți nu mai mare de 2% din cheltuielile publice locale. Putem constata că APL a exercitat un control calitativ al restanțelor la plăți.

În procesul de elaborare a bugetului și în procesul bugetar autoritățile locale utilizează clasificarea funcțională, economică și organizatorică. Documentația bugetară este exhaustivă în proporție de 13%. Informația inclusă în documentația bugetară cuprinde doar un element, informația bugetului anterior. Însă, nu sunt luate în considerație elemente obligatorii cerute de

¹⁷ Raportul: „Evaluarea gradului de satisfacție privind prestarea serviciilor publice” USAID Proiectul de Susținere a Autorităților Locale din Moldova.

¹⁸ Sursa: Primăria or.Fălești.

legislație ca: previziunea macroeconomică, nivelul inflației, cursul valutar, suma datoriilor, estimarea impactului. Primăria pune la dispoziția publicului majoritatea informației bugetare care cuprinde bugetul orașului și principalele rapoarte privind execuția bugetară cerute de legislație pentru a fi prezentate publicului. Totodată nu sunt făcute publice rapoartele de audit extern, rapoartele privind contractele de achiziții publice și rapoartele privind resursele disponibile pentru unitățile de deservire primare. Astfel, APL a asigurat accesul publicului la documentația bugetară în proporție de 50%.¹⁹

În prezent primăria nu dispune de o bază de date referitoare la obligațiile fiscale, nici pentru contribuabilii fiscali persoane fizice și nici pentru contribuabilii fiscali persoane juridice. Informația cu privire la obligațiunile fiscale nu este diseminată prin utilizarea diverselor surse de informare în masă. Totodată, la nivelul APL nu există un sistem de proceduri administrative de apel fiscal.

Colectarea taxelor și impozitelor locale în buget este neuniformă. Nivelul colectării taxelor și impozitelor locale în comparație cu valoarea planificată în perioada ultimilor ani au fost realizată în mărime de: 83,2% în anul 2011 și 100,5 % în anul 2012 și 102,9% în anul 2013. Se constată o creștere a nivelului de colectare a taxelor și impozitelor în ultimii doi ani. Rata medie de colectare a impozitelor și taxelor locale în ultimii trei ani a fost de 97,2%, și a fost influențată de diminuarea nivelului de colectare la taxa pentru unitățile comerciale și impozitul pe bunurile imobiliare.

În cadrul primăriei nu există un specialist responsabil de gestionarea, inventarierea și evidența patrimoniului public. De asemenea nu există un sistem de proceduri de evidență a bunurilor publice precum și Registrul al patrimoniului public. Înregistrarea terenurilor publice și obiectelor de imobil publice la oficiul cadastral se efectuează în proporție de 68%. Inventarierea bunurilor publice se execută, de asemenea în mărime de 68%. În concluzie menționăm, că nu există personal și sistem de proceduri de evidență, bunurile publice nu au fost în totalitate inventariate și înregistrate la oficiul cadastral, ceea ce atestă faptul, că există deficiențe privind evidența patrimoniului public.

În scopul valorificării patrimoniului public, primăria a organizat 18 licitații în ultimii ani. Încasările din vânzarea patrimoniului public, a constituit o contribuție neînsemnată în bugetul local, fiind de: 5,4 % în anul 2012. Întreprinderile municipale și instituțiile publice administrează circa 15,2% din patrimoniul public. Bunuri publice transmise în concesiune și

¹⁹Sursa: Raportul privind evaluarea performanțelor activității APL a orașului Fălești. USAID Proiectul de Susținere a Autorităților Locale din Moldova.

neadministrare nu au fost raportate. Primăria a propus 3 proiecte investiționale pentru a fi implementate prin PPP sau concesionare, în scopul eficientizării gestiunii patrimoniului public, și toate proiectele au fost realizate. Putem concluziona, că primăria dispune de o capacitate bună de administrare a patrimoniului public.²⁰

În cadrul Primăriei nu este un specialist/serviciu abilitat cu scrierea și managementul proiectelor cu finanțare externă. Cu toate acestea în ultimii 3 ani, de către structurile primăriei au fost elaborate 2 proiecte și au fost aprobate spre finanțare.

4.8.5. Transparența luării deciziilor.

În activitatea sa APL din orașul Fălești se ghidează de un sistem de proceduri clar definite, cu subiecți implicați în procesul de inițiere, elaborare, promovare și aprobare a proiectelor de decizii. Respectarea cerințelor unice stabilite pentru elaborarea documentelor de politici este apreciată ca fiind medie. Ponderea proiectelor de decizii în perioada 2011-2013 înaintate de către autoritatea executivă constituie 383 proiecte sau 100%.

Pe parcursul anilor 2011-2013 au avut loc 25 ședințe ale consiliului local. În această perioadă au fost înregistrate 25 cazuri de amânare a ședințelor din lipsă de cvorum.

Ponderea medie a celor 23 consilieri orașenești prezenți în cadrul ședințelor ordinare și extraordinare ale consiliului local în perioada 2011-2013 constituie 86,9 %, 86,9% și 91,30%.

De către OTCS în perioada 2011-2013 au constatate 14 acțiuni/inacțiuni ale APL Fălești (inclusiv 9 ale consiliului local și 5 ale primarului). Pe motiv de legalitate au fost modificate 2 decizii ale consiliului local, abrogate - 4 (3 consiliul local și 1 primar), atacate în contencios administrativ - 8 (3 consiliul local și 5 primar).²¹

Panourile informative existente sunt utilizate pentru transmiterea informațiilor. Televiziunea locală, radioul local și buletinele informative lipsesc.

Modalitățile de informare a populației privind activitatea APL sunt insuficiente în pofida faptului că APL utilizează diverse surse.

²⁰ Sursa: Raportul privind evaluarea performanțelor activității APL a orașului Fălești. USAID Proiectul de Susținere a Autorităților Locale din Moldova.

²¹ Sursa: Primăria or.Fălești.

Potrivit sondajului de opinie publică, cetățenii consideră că informațiile de interes general ce vizează activitatea APL și a aleșilor locali este accesibilă pentru 33%, iar 31% precizează că această informație este greu accesibilă, în opinia a 16% din respondenți informația este deloc accesibilă și 6% consideră că este una ușor accesibilă.²²

4.8.6. Capacitatea factorului uman din APL și evaluarea resurselor

La nivelul Primăriei or. Fălești sunt elaborate instrucțiuni de proceduri și condiții de angajare, precum și proceduri de evaluare a performanțelor angajaților. Aceasta permite promovarea unei politici de angajare eficientă, evaluarea obiectivă și imparțială a progreselor înregistrate. În procesul de angajare a funcționarilor în cadrul Primăriei se țin cont de criterii ca: studii în domeniu, obiectivitate, nondiscriminare.

În cadrul Primăriei nu există o secție responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul personalului. Aceste atribuții se realizează de un angajat, suplimentar la funcțiile de bază. În cadrul Primăriei nu există o secție responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul personalului. Aceste atribuții se realizează de un angajat, suplimentar la funcțiile de bază.

La nivelul APL nu există Manualul de proceduri privind condițiile de recrutare, selecție, încadrare, promovare a personalului.

De asemenea, în cadrul Primăriei nu sunt elaborate și aprobate politici nediscriminare în conformitate cu Drepturile Omului și Egalității de Gen.

Funcționarii care activează în cadrul Primăriei au studii superioare sau superioare incomplete - 52,4% și studii medii speciale – 47,6% din totalul acestora. Structura angajaților este polietnică, majoritatea fiind moldoveni – 88,6%, urmași de ucraineni – 7,6% și ruși – 3,8%. În cadrul Primăriei ponderea femeilor prevalează și constituie 65,4%, iar a bărbaților este respectiv de 34,6% din totalul angajaților. Persoane cu dizabilități, în cadrul Primăriei, nu sunt angajate.

²² Sursa: Raportul privind evaluarea performanțelor activității APL a orașului Fălești. USAID Proiectul de Susținere a Autorităților Locale din Moldova.

În așa mod se poate aprecia că, chiar dacă nu sunt aprobate politici de nediscriminare cu Drepturile Omului și Egalității de Gen, ele de facto sunt implementate și respectate la Primăria Fălești.

În perioada anilor 2011-2013 în cadrul Primăriei au fost realizate 28 angajări (inclusiv 13 bărbați și 15 femei), în același timp au fost eliberați 8 persoane (4 bărbați și 4 femei). Din numărul angajaților 7 persoane au o vechime de muncă între 11-12 ani, 4 au o vechime de muncă între 7-10 ani, 8 au o vechime de muncă între 3.6 ani și 5 au o vechime de muncă de până la 2 ani. Circa 58% din numărul angajaților au studii superioare. Pentru îmbunătățirea activității angajaților sunt aplicate metode de motivare financiare și nonfinanciare (prima, foi de grațitudine, dezvoltarea profesională, avansare în carieră).

În perioada anilor 2010-2012 în cadrul Primăriei au fost realizate 7 angajări. Pe bază de concurs au fost angajați un număr redus – 28,5% din totalul angajărilor. Astfel se poate aprecia că în unele cazuri angajările se realizează transparent și echitabil.

Numai o mică parte din funcționari - 9,5% din total, în 2010-2012, au participat la cursurile de perfecționare, ceea ce atestă o atenție redusă față de procesul de dezvoltare profesională continuă. De asemenea, în perioada nominalizată numai o persoană a fost promovată în funcție în baza criteriilor de merit.

În acești ani, au fost evaluați 61,9% din numărul funcționarilor. Aceasta permite controlul continuu asupra activității acestora, evaluarea obiectivă a progreselor realizate, stabilirea necesităților pentru instruire și dezvoltare profesională.

Analiza SWOT

Puncte tari: Așezarea geografică favorabilă (drumuri naționale, cale ferată, între între doi poli de dezvoltare). Există infrastructură în domeniu educație, sport, tineret. Instituțiile de învățământ sunt asigurate cu cadre didactice calificate. Sunt înregistrate rezultate internaționale, naționale și locale la olimpiade, diferite genuri de sport. Există parteneriate constructive între APL – tinerii din oraș – instituțiile de învățământ. Se evidențiază o tendință a tinerilor de implicare în activități de voluntariat.

Primăria are un sediu bine amenajat cu pagină WEB performantă. Localitatea dispune de PUG. Raza de acțiune a serviciului de asistență medicală de urgență este de 25-30 km. Timpul pentru a ajunge la o solicitare urgentă în zona urbană este de pînă la 5 minute, rural pînă la 10 minute. Serviciu medical de urgență dispune de o autosanitară performantă dotată cu aparataj medical performant. Serviciul 903 centralizat. Autosanitarele dotate cu sistem JPS.

Sediul amenajat și dotat. Există un sistem telefonic mobil în rețea cu colaboratorii SAMU „Nord”.

Au fost instalate lămpi LEC cu perspectivă de extindere. Apeductul Prut-Fîlești va asigura apă potabilă de calitate. Calea Ferată în apropierea orașului Fălești oferă avantaje în transportarea resurselor energetice. Există depozit autorizat pentru colectarea deșeurilor cu stație de sortare a deșeurilor. Există rețea de platforme de colectare a deșeurilor pe tot orașul.

Unitate de prelucrare a fructelor și legumelor (fabrica de vin, fabrica de zahăr) cu capacitate de export. Domeniul comercial bine dezvoltat. Întreprinderi cu capital străin (fabrici de confecții unde sunt 1100 angajați). Existența terenurilor în fondul de rezervă. Diversificarea agenților economici (comerț, producere, servicii sociale, transport, agricultură, farmacii). Infrastructură de afaceri („Axa”, „Agroinform”, „Cutezătorul”). Piață comercială (tarabe). Domeniul bancar dezvoltat (pe teritoriul orașului funcționează 7 filiale ale băncilor din Moldova). Agenți economici - consilieri care promovează și lobează interesele sectorului economic.

Puncte slabe: Lipsa investițiilor pentru domeniile tineret, sport. Pasivitatea tinerilor. Lipsa motivației și a perspectivei de viitor. Discriminare în procesul de angajare a tinerilor (angajare pe diferite criterii: politic, rudenie..). Remunerare scăzută a tinerilor în instituțiile publice. Neîncrederea manifestată față de tineri. Lipsesc condiții pentru practicarea odihnei active a tinerilor (în curțile blocurilor, parc, etc.). Ca rezultat a lipsei locurilor de muncă, a condițiilor de trai și a poziției ostile în momentul angajării tinerilor ei imigrează în capitală și emigrează peste hotarele țării. Lipsesc un plan de acțiuni în domeniul tineret, sport. Sursele financiare alocate la capitolul tineret, sport sunt insuficiente. Lipsa cadrelor profesionale în primărie.

Lipsa accesului în clădire pentru persoane cu dizabilități. Salarii joase. Lipsa schimbului de experiență. Lipsa unui plan de instruire a funcționarilor publici. Lipsesc mentorii pentru funcționarii debutanți. Nivel scăzut de participare a cetățenilor în procesul de guvernare. Indiferență și pasivitate din partea cetățenilor (ex. La ședințele consiliului orășnesc nu participă, deși proiectele de decizii sunt plasate din timp pe pagina web a primăriei. Selectarea neobiectivă a cadrelor. Lipsa unui sistem de motivare adecvat pentru funcționarii publici. Lipsesc etica profesională. Nerealizarea Nu se realizează planurile elaborate și adoptate.

Insuficiență de medici de urgență. Vîrsta medie a felșerilor de urgență este de peste 50 ani. Autosanitarele din urgență sunt cu o uzură depășită. Nu sunt numerotate străzile, casele și este

dificil de a ajunge la timp la solicitarea făcută. Drumurile sunt într-o stare deplorabilă, ceea ce face dificilă deplasarea la chemări. Serviciu nu are spațiu dar închiriază iar sistemul de încălzire nu este performant cauzând probleme la repartizarea agentului termic. Nivelul sanitar scăzut al populației.

Monopol la furnizarea energiei electrice. Lipsesc sursele de energie regenerabile, bioenergie, Acoperire parțială a rețelei de gazoduct (aproximativ 35%). Rețele învechite de apeduct și canalizare. Stație de epurare uzată cu capacități limitate. Calitate joasă a apei din fântâni și apeduct. Nivel de conștientizare scăzut a populației cu privire la protecția mediului. Lipsa unui plan de acțiuni a APL pentru informarea și instruirea populației cu privire la problemele de mediu. Monopol în sistemul de servicii comunale și menținerea costurilor ridicate pentru populație. Conștientizare redusă a populației privind sortarea deșeurilor. Scurgerea deșeurilor de la Fabrica de Zahăr în apele subterane și poluarea acestora. Amenajarea parțială a spațiilor verzi. Iluminare insuficientă a orașului.

Lipsa portofoliului investițiilor. Obiective nevalorificate (hotel, grădinițe). Piețele comerciale slab amenajate și tarify mari pentru agenții economici. Lipsa zonei de odihnă și agrement. Lipsa cenzurii sportiv. Lipsa parteneriatelor publice private. Lipsa sistemului de irigare.

Nu există un sistem de canalizare centralizat sectoarele: microraioul Dacia, zona Lacului Comsomolist-str. Lacului. Cartierul Gara feroviară, fabrica de zahăr-str. Stamatii. Lipsa transportului special pentru colectarea deșeurilor la fabrica de zahăr. Lipsa pârghiilor (cadru legal imperfect) de a impune cetățenii să încheie contracte pentru evacuarea deșeurilor și realizarea unui proces de salubritate adecvat. Partea de jos a orașului, gara feroviară, fabrica de zahăr nu sunt gazificate. Calitate proastă a drumurilor pe teritoriul orașului Fălești. Lipsa trotuarelor în zonele periferice a orașului. Reparații curente prin plombare care nu sunt calitative și de lungă durată.

Oportunități: Investiții străine prin elaborarea și implementarea proiectelor. Motivarea populației pentru oferirea unei contribuții personale, materiale, financiare. Conlucrarea eficientă între instituțiile preșcolare, școlare, licee și a celor sportive în organizarea diferitor manifestații sportive, culturale, educaționale cu copiii și tinerii. Crearea unui complex sportiv multifuncțional (bazin pentru înot, sală de forță, terene pentru tenis..). Reamenajarea și reabilitarea infrastructurii ce ține de sport. Colaborarea și schimbul de experiență cu tinerii din alte Unități Administrative Teritoriale și din alte țări. Colaborarea tinerilor cu Administrația Publică Centrală, cu Administrația Publică Locală de nivelul I și II. Încadrarea socială a

specialiștilor. Acordarea asistenței juridice, administrative, metodologice cetățenilor. Asigurarea bunei guvernări în teritoriu în baza unui cadru instituțional adecvat. Asigurarea transparenței în procesul decizional

Programe și strategii naționale în asistența medicală de urgență. Programele de domeniu a partenerilor de dezvoltare. Proiecte de dezvoltare a surselor de energie regenerabilă. Atragerea investițiilor. Constituirea și promovarea parteneriatelor locale, regionale, naționale pentru elaborarea și implementarea proiectelor de mediu și energie. Colaborare și schimb de experiență în țară și peste hotare. Criza în domeniul va stimula căutări de alternativă în domeniile mediu și energie.

Construcția drumului Bălți-Iași. Programe nașionale de dezvoltare a IMM Strategia națională, raională de dezvoltare a IMM. Programele partenerilor de dezvoltare (USAID, PNUD, UNICEF), Forumuri investiționale la nivel internașional, nașional, regional. Acordul de liber schimb. Finalizarea apeductului Prut – Fălești. Participarea în cadrul Euroregiunii Prut-Nistru_Sireț. Orașe înfrățite (participarea agenșilor economici la realizarea acordului.

Programe nașionale de dezvoltare a infrastructurii drumurilor, asigurare cu apă și sanitație, gaz. Investiții ale partenerilor de dezvoltare . Proiecte în cadrul euroregiunilor. Construcția și dotarea porțiunii de drum Bălți-Sculeni (care trece prin orașul Fălești). Construcția gunoiștii autorizate pentru întreg raion Fălești. Dotarea cu utilaj a terenurilor de joacă pentru copii. Construcția terenurilor sportive. Construcția reșelelor de apeduct și canalizare în zonele unde lipsesc. Finalizarea apeductului Prut-Fălești.

Amenințări: Natalitate scăzută. Migrație sporită a tinerilor. Practicarea unui mod de viață nesănatos. Indiferența autoritășilor publice locale și pasivitatea tinerilor. Condiții nefavorabile și talente nedescoperite. Stare precară a sănătății tinerilor și nivel sporit a morbidității în rînul tinerilor.

Lipsa resurselor financiare pentru realizarea planurilor elaborate. Din cauza salariilor joase și a lipsei de concurenți pot fi angajați specialiști necalificați. Elaborare actelor administrative cu încălcarea cadrului legal. Izolarea persoanelor cu dizabilități. Transparență redusă în procesul decizional și în activitatea APL. Lipsa unui dialog constructiv între APL și societatea civilă.

Lipsa contribuției din partea comunității. Instabilitate politică. Întreruperea finanșărilor din partea partenerilor de dezvoltare.

Neincluderea în programele investiționale internaționale, naționale, raionale. Acordul de liber schimb (concurență sporită și exigențe exagerate pentru agenții economici). Riscuri meteo (inundații, grindină, secetă). Scăderea nivelului de trai și micșorarea puterii de cumpărare. Depopularea localității. Îmbătrânirea populației.

Repartizarea neobiectivă a fondurilor naționale (conform criteriilor politice). Neincluderea orașului în programele de dezvoltare regionale. Calamități naturale- alunecări de teren care sunt frecvente pe teritoriul orașului mai ale în regiunea fabricii de zahăr. Alegerile parlamentare și locale care ar schimba vectorul de dezvoltare.

V . STRATEGIA DE DEZVOLTARE 2015 - 2020

5.1. Cadrul General al Strategiei

Strategia orașului Fălești a fost elaborată în contextul următoarelor documente strategice:

Strategia de dezvoltare social-economică a raionului Fălești pe anii 2013-2020, Strategia de Dezvoltare Regională Nord (2010-2016), Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020", Strategia Națională de Descentralizare (2012-2015)²³, strategii sectoriale de dezvoltare: Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030²⁴, Strategia Sectorială de Cheltuieli în domeniul energetic 2014-2020, Strategia Sectorială de dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii 2012-2020²⁵, Strategia de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din Moldova 2014-2020, etc.). În procesul de elaborare a strategiei au fost consultate și documente internaționale: Strategia Europa 2020, Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene revizuită (2006) , Agenda 21, Obiectivele de dezvoltare ale mileniului (2000-2015).

5.2. Definirea viziunii și misiunii.

În centrul viziunii și misiunii de dezvoltare este cetățeanul orașului Fălești.

Tinându-se cont de premisele și necesitățile identificate în cadrul diagnozei socio-economice a orașului, având la bază tendințele de dezvoltare demografică, social-economică, a utilităților și serviciilor publice, s-a stabilit:

Viziunea de dezvoltare a orașului Fălești:

Orașul Fălești – oraș modern, ecologic, cu o infrastructură bine dezvoltată, cu un sistem social de calitate și echitabil, cu locuitori receptivi parteneriatelor și activi în procesul de dezvoltare comunitară.

²³ Legea nr.68 pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei de descentralizare pentru anii 2012-2015, Monitorul Oficial nr. 143-148 din 13.07.2012

²⁴ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, Monitorul Oficial nr. 27-30 din 08.02.2013

²⁵ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 685 din 13.09.2012

MISIUNEA Administrației publice locale pentru realizarea viziunii este:

Dezvoltarea localității la un nivel atractiv în toate domeniile, crearea condițiilor pentru dezvoltarea mediului de afaceri și atragerea investițiilor, prestarea serviciilor de calitate pentru toți cetățenii indiferent de vîrstă, poziție socială, etnie, creșterea transparenței decizionale și a implicării cetățenilor în procesul decizional

5.3. Principii și valori

Pentru realizarea viziunii și misiunii localității, cetățenii comunității și administrația publică locală vor respecta următoarele valori comune:

■ Profesionalism;	■ Perseverență.
■ Excelență;	■ Implicare;
■ Onestitate;	■ Idei și inovare,
■ Transparență;	■ Cooperare;
■ Responsabilitate;	■ Concurență, stimulare,
■ Coresctitudine;	egalitate,

Principiile de dezvoltare strategică:

Parteneriat: Cooperarea administrației publice locale cu agenții economici și reprezentanții societății civile în rezolvarea problemelor de interes public.

Responsabilitate: Definierea clară a responsabilității în fiecare decizie adoptată de autoritățile publice locale.

Transparență: Procesul de adoptare a deciziilor și implementarea acestora este unul transparent.

Eficiență: Administrația publică locală va realiza programele și proiectele sale avînd la bază eficiența economică, energetică, termică.

Subsidiaritate: Deciziile trebuie adoptate la un nivel cît mai apropiat posibil de populația afectată.

OBIECTIVUL GENERAL AL STRATEGIEI:

Obiectivul general strategic constă în dezvoltarea durabilă a orașului Fălești orientată spre îmbunătățirea nivelului de trai a populației.

VI. Obiectivele strategice de dezvoltare a orașului Falesti

DS1. Dezvoltare economică locală prin valorificarea resurselor interne și externe	DS2. Asigurarea calității prestării serviciilor sociale	DS3. Crearea unui mediu ecologic curat	DS4. Dezvoltarea infrastructurii conform standardelor europene	DS5. Consolidarea capacității administrației publice locale.
OS1.1: Crearea condițiilor avantajoase pentru potențialii investitori și diversificarea activităților economice;	OS2.1. Crearea condițiilor pentru un sistem de învățământ modern;	OS 3.1. Exstinderea și amenajarea spațiilor verzi;	OS 4.1. Identificarea și atragerea surselor de finanțare pentru efectuarea reparațiilor capitale a sistemului de apă și canalizare; ;	OS 5.1. Consolidarea capacităților și managementului autorităților locale;
OS1.2: Dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul tinerilor și a celor întorși de la muncă de peste hotare;	OS2.2. Creșterea calității serviciilor de sănătate;	OS 3.2. Crearea unui sistem eficient de management al deșeurilor menajere;	OS 4.2. Îmbuătățirea calității rețelei de drumuri locale;	OS 5.2. Exstinderea sferei serviciilor informaționale și eficientizarea relației administrație - cetățean – mediul asociativ;
OS1.3: Promovarea produselor locale și încurajarea competitivității economice	OS2.3. Susținerea socială și încurajarea grupurilor social-vulnerabile;	OS 3.3. Îmbunătățirea eficienței energetice, utilizarea resurselor energetice regenerabile (biomasă, energia eoliană, biogazul);	OS 4.3. Dezvoltarea rețelelor edilitare;	OS 5.3. Consolidarea colaborării cu societatea civilă și mediul de afaceri în procesul de elaborare a politicilor publice și luare a deciziilor.
	OS 2.4. Promovarea valorilor cultural - artistice și istorice autohtone.	OS 3.4. Sporirea nivelului de conștientizare a populației privind protecția mediului.	OS 4.4. Dezvoltarea sistemului de transport local;	
			OS 4.5. Dezvoltarea zonelor de odihnă și agrement;	

Analiza cadrului strategic

Analiza cadrului strategic are drept scop identificarea priorităților stabilite la nivelurile: național, regional, raional și sectorial. Aceasta își propune, de asemenea, să identifice influența pe care strategiile respective o au asupra orașului Fălești, precum și importanța pe care aceste strategii o au în cadrul procesului de elaborare a planului de dezvoltare a orașului.

DS 1. Dezvoltare economică locală prin valorificarea resurselor interne și externe

Obiectivul specific 1.1. Crearea condițiilor avantajoase pentru potențialii investitori și diversificarea activităților economice.

La realizarea acestui obiectiv vor fi luate în considerare prevederile strategiilor regionale și naționale în domeniu. În special este vorba despre Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, Strategia de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din Moldova 2014-

2020, Strategia de dezvoltare regională a RDN 2010 - 2016 și planurile de acțiuni pentru realizarea acestor strategii.

Prioritățile de bază identificate în aceste documente și care pot fi luate în considerare la elaborarea planului de acțiuni pentru realizarea obiectivului strategic nr. 1 sunt:

- Intermedierea fluxurilor economice de transport și comerciale între regiunile Republicii Moldova și cele internaționale;
- Dezvoltarea rurală care presupune modernizarea agriculturii, dezvoltarea businessului rural, diversificarea serviciilor în agricultură, etc.;
- Dezvoltarea industriei și IMM prin crearea condițiilor pentru deschiderea lor, dezvoltarea industriei în baza materiei prime a RDN, modernizarea tehnologiilor industriale, utilizarea eficientă a infrastructurii existente;
- Crearea și diversificarea serviciilor pentru turism și odihnă. Potențialul turistic valoros al RDN poate fi valorificat ca sursă importantă pentru dezvoltarea turismului rural, cultural, piscicol și de recreere;
- Valorificarea resurselor umane.

Obiectivul specific 1.2. Dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul tinerilor și a celor întorși de la muncă de peste hotare.

Pentru realizarea acestui obiectiv ar putea fi utilizate oportunitățile create de Strategia națională privind politicile de ocupare a forței de muncă pe anii 2007-2015, Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, Programul de susținere și dezvoltare a sectorului IMM-urilor pentru promovarea eforturilor privind ajustările economice structural, Programul național de atragere a remitențelor în economie "PARE 1+1", Programul „Gestiunea eficientă a afacerii”, PNAET, Fondul special de garantare a creditelor (FGC), etc.

Prioritățile de bază în acest domeniu sunt:

- a) Susținerea și antrenarea tinerilor în programe/activități de antreprenariat.
- b) Inaugurarea mecanismelor de supraveghere și reglare a proceselor de migrație circulară (birouri de relații cu migranții, etc.).
- c) Susținere a persoanelor implicate în procese migratorii.
- d) Preluarea din experiența de succes a altor localități din republică.

Obiectivul specific 1.3. Promovarea produselor locale și încurajarea competitivității economice.

Pentru realizarea acestui obiectiv este necesar de studiat: Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, Strategia de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din Moldova 2014-2020.

Prioritățile de bază în acest domeniu sunt:

- a) Crearea unor condiții favorabile de promovare a brand-ului și produselor locale
- b) Promovarea produselor locali în cadrul unor foruri locale, naționale și internaționale
- c) Implementarea tehnologiilor noi în activitățile economice ale AE

DS 2. Asigurarea calității prestării serviciilor sociale

Obiectiv specific 2.1. Crearea condițiilor pentru un sistem de învățământ modern

În vederea realizării acestui obiectiv autoritățile locale vor studia: Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, Strategiile sectoriale în domeniul educației sănătății, asistenței sociale.

Prioritățile de bază în realizarea acestui obiectiv vor fi:

- a) Identificarea resurselor și renovarea spațiilor instituțiilor preșcolare;
- b) Dotarea cu mobilier și echipament a încăperilor;
- c) Deschiderea noilor grupe pentru copii;
- d) Antrenarea specialiștilor specialiștilor performanți.

Obiectiv specific 2.2. Susținerea socială și încurajarea grupurilor social-vulnerabile;

În realizarea obiectivului specific 2.2. se va studia Strategia națională de descentralizare și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2015.

Prioritățile de bază în realizarea acestui obiectiv vor fi:

- a) Evaluarea situației grupurilor vulnerabile
- b) Elaborarea unor programe de susținere a grupurilor vulnerabile.

Obiectivul specific 2.3. Promovarea valorilor cultural - artistice și istorice autohtone.

Prioritățile de bază vor fi:

- a) Organizarea și participarea la diverse manifestări artistice
- b) Asigurarea condițiilor favorabile de participare
- c) Evaluarea, protejarea și promovarea patrimoniului cultural-artistic local
- d) Fortificarea obiectelor turistice din oraș.

- e) Conservarea stațiunilor naturale și al patrimoniului cultural.

DS 3. Crearea unui mediu ecologic curat

Obiectivul specific 3.1. Exstinderea și amenajarea spațiilor verzi

Pentru realizarea acestui obiecti autoritățile locale vor studia și se vor ghida de Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și de Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia.

Prioritățile stabilite în acest domeniu vor fi:

- a) Integrarea principiilor de protecție a mediului în planurile de activitate a autorităților publice locale;
- b) Extinderea suprafețelor spațiilor verzi;

Obiectiv specific 3.2. Crearea unui sistem eficient de management al deșeurilor menajere

La realizarea acestui obiectiv autoritățile locale ale orașului Fălești vor studia Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 și Programul regional de management al deșeurilor solide pentru regiunea Nord care recomandă autorităților administrației publice locale să creeze la nivel regional asociații de management al deșeurilor care vor urmări realizarea în comun a proiectelor publice de interes zonal sau regional în conformitate cu strategiile regionale de management integrat al deșeurilor.

Prioritățile stabilite în acest domeniu sunt:

- a) Crearea sistemelor de colectare a deșeurilor în mediul urban/rural prin procurarea containerelor și amenajarea stațiilor de transfer, introducerea și extinderea colectării selective la sursă;
- b) Crearea rețelelor de colectare separată a bateriilor și acumulatorilor uzati de la utilizatori prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor;
- c) Elaborarea unei strategii de comunicare între părțile implicate în gestionarea tuturor deșeurilor;

Obiectivul specific 3.3. Îmbunătățirea eficienței energetice, utilizarea resurselor energetice regenerabile (biomasă, energia eoliană, biogazul);

În implementarea acestui obiectiv autoritățile vor colabora cu Fondul pentru Eficiență Energetică iar *prioritățile de bază vor fi:*

- a) Identificarea surselor alternative de încălzire;

- b) Eficientizarea energetică a clădirilor și promovarea utilizării surselor regenerabile de energii.
- c) Reducerea impactului negativ asupra mediului, generat de tehnologii învechite prin
- d) promovarea și stimularea utilizării surselor de energii regenerabile.

- e) Informarea și instruirea populației cu privire la beneficiile utilizării surselor alternative de încălzire.

Obiectivul specific 3.4. Sporirea nivelului de conștientizare a populației privind protecția mediului.

Pentru realizarea acestui obiectiv autoritățile locale vor studia și se vor ghida de Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și de Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia.

Prioritățile stabilite în acest domeniu vor fi:

- a) Sporirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului în rândul elevilor, angajaților și asigurarea accesului la informația de mediu;
- b) Elaborarea și promovarea politicii de conștientizare a populației cu privire la protecția mediului

DS 4. Dezvoltarea infrastructurii conform standardelor europene

Obiectivul specific 4.1. Identificarea și atragerea surselor de finanțare pentru efectuarea reparațiilor capitale a sistemului de apă și canalizare;

Suport pentru realizarea acestui obiectiv va fi Strategia de Dezvoltare Regională pentru perioada 2013-2015, Strategia de dezvoltare Regională Nord 2013-2015.

Prioritățile de bază în realizarea acestui obiectiv vor fi:

Prioritățile de bază în acest domeniu sunt ar trebui să includă:

- a) Elaborarea de proiecte de construcție a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în comunitățile urbane și rurale.
- b) Extinderea și reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă, canalizare, stației de epurare.

Obiectivul specific 4.2. Îmbunătățirea calității rețelei de drumuri locale.

Realizarea OS 4.2. trebuie corelată cu prevederile Strategiei infrastructurii transportului terestru pe anii 2008-2017 Strategiei de Dezvoltare Regională Nord și planurile de acțiuni de implementare a acestor strategii.

Prioritățile de bază în acest domeniu:

- a) consolidarea coeziunii sociale prin îmbunătățirea condițiilor de mobilitate pentru cetățeni și mărfuri;
- b) perfecționarea cadrului economic prin facilitarea operațiunilor comerciale pe piețele autohtone și internaționale;
- c) integrarea Moldovei în principalele artere internaționale de transport care traversează Europa.

Obiectivul specific 4.3. Dezvoltarea rețelelor edilitare.

Realizarea OS 4.3 trebuie corelată cu prevederile Strategiei Moldova 2020, Strategiei Energetice a Republicii Moldova, Programul național pentru eficiență energetică 2011 – 2020 și planurile de acțiuni de implementare a acestor strategii .

Prioritățile de bază în acest domeniu:

- a) Energie: furnizată sigur, utilizată eficient;
- b) Reabilitarea infrastructurii fizice;
- c) Diversificarea surselor primare de aprovizionare cu energie, inclusiv promovarea energiei regenerabile;
- d) Reducerea intensității energetice în doemniile economiei naționale.

Obiectivul specific 4.4. Dezvoltarea sistemului de transport local

Realizarea OS4.4. trebuie corelată cu prevederile Strategia Moldova 2020, Strategia Energetică a RM, Strategia infrastructurii transportului terestru pe anii 2008-2017 și planurile de acțiuni de implementare a acestor strategii.

Prioritățile de bază în acest domeniu:

- a) Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport, în special a infrastructurii drumurilor și conectarea la rețelele paneuropene;
- b) Drumuri: bune, oriunde; asigurarea unui nivel acceptabil al calității drumurilor;
- c) Reabilitarea infrastructurii fizice.
- d) Dezvoltarea transportului (rețele și conducte magistrale) în termeni de investiții în infrastructură și îmbunătățirea operării sistemelor;

Obiectivul specific 4.5. Dezvoltarea zonelor de odihnă și agrement.

Realizarea OS4.5. trebuie corelată cu prevederile articolului 14 al Codului Urbanismului și Construcțiilor - "Obiectivele planificării teritoriale și tipurile de documentații de planificare teritorială".

Prioritățile de bază în acest domeniu:

- b) îmbunătățirea calității vieții oamenilor și colectivităților umane;
- c) gestionarea responsabilă a resurselor naturale, cu protecția mediului și a peisajului cultural;
- d) utilizarea rațională a teritoriului;
- g) asigurarea accesului la informație și cunoaștere.

DS 5. Consolidarea capacității administrației publice locale.

Pentru realizarea direcției strategice 5 autoritățile locale vor analiza și se vor ghida de: Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, Strategia națională de descentralizare și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2015.

Prioritățile de bază vor fi:

- a) Întocmirea unui studiu privind modalitățile cele mai eficiente de
- b) creștere substanțială a capacității administrative a APL;
- c) Elaborarea unor propuneri de politică publică pe baza studiului
- d) realizat în vederea creșterii capacității APL.
- e) Consultarea largă cu factorii interesați (reprezentanții societății civile și a populației, inclusiv a grupurilor vulnerabile).

Obiectivul specific 5.1. Consolidarea capacităților și managementului autorităților locale;

Realizarea OS5.1. trebuie corelată cu prevederile Strategia națională de descentralizare (2012-2015) și planurile de acțiuni de implementare a acestor strategii.

Prioritățile de bază în acest domeniu:

- a) Sporirea capacităților administrative a unităților administrativ-teritoriale.
- b) Asigurarea unei APL locale care să funcționeze democratic și autonom, să aibă capacitatea și resursele necesare pentru a furniza servicii publice conform necesităților și cerințelor beneficiarilor, în condiții de eficiență, eficacitate, echitate, inclusiv din perspectiva drepturilor grupurilor vulnerabile, și disciplina financiară.

Obiectivul specific 5.2. Extinderea sferei serviciilor informaționale și eficientizarea relației administrație - cetățean – mediul asociativ;

OS 5.1. Dezvoltarea unui sistem participativ de administrare;

Realizarea OS5.1. trebuie corelată cu prevederile Strategiei Naționale de descentralizare (2012-2015), Strategia de Dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012-2015 și planurile de acțiuni de implementare a acestor strategii.

Prioritățile de bază în acest domeniu:

- a) Simplificarea accesului cetățenilor la serviciile publice și furnizarea acestora, acolo unde este posibil, pe cale electronică și prin generalizarea „birourilor/ghișeelor unice”;
- b) Creșterea rigurozității în motivarea și formularea răspunsurilor, precum și scurtarea termenelor în care autoritățile și serviciile publice au obligația să răspundă solicitărilor cetățenilor;
- c) Eliminarea blocajelor birocratice din administrația locală cu care sunt confrunțați cetățenii și agenții economici;
- d) Consolidarea și lărgirea cadrului de participare a societății civile la procesul decizional;
- e) Perfecționarea cadrului de funcționare a democrației participative și asigurarea transparenței actelor administrative și comunicarea operativă cu cetățenii.

Obiectivul specific 5.3. Consolidarea colaborării cu societatea civilă și mediul de afaceri în procesul de elaborare a politicilor publice și luare a deciziilor.

Realizarea OS5.3. trebuie corelată cu prevederile Strategiei Naționale de descentralizare (2012-2015), Strategia de Dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012-2015 și planurile de acțiuni de implementare a acestor strategii.

Prioritățile de bază în acest domeniu:

- a) Asigurarea unei administrații publice locale care să funcționeze democratic și autonom, să aibă capacitatea și resursele necesare pentru a furniza servicii publice conform necesităților și cerințelor beneficiarilor, inclusiv din perspectiva drepturilor grupurilor vulnerabile în condiții de eficiență, eficacitate, echitate și disciplină financiară;
- b) Consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice;
- c) Dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului.

Planul de activități

pentru realizarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă Integrată a orașului Fălești

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1: Dezvoltare economică locală prin valorificarea resurselor interne și externe;						
Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri/surse de finanțare	Indicatori IOV
OS1.1: Crearea condițiilor avantajoase pentru potențialii investitori și diversificarea activităților economice	1. Crearea incubatorului de afaceri	2015-2017	4 mln lei	APL orașul Fălești.	Cons.Raional; Partenerii de dezvoltare	1 incubator de afaceri
	2. Elaborarea și editarea ghidului turistic.	2016	25 mii lei	APL orașului Fălești	Consiliul Raional Fălești; ADRN	1 ghid turistic
	3. Renovarea spațiului hotelului „Victoria”.	2015-2017	3 mln lei	APL orașului Fălești	APL; Proiecte; fonduri naționale și externe.	1 hotel de 3 stele cu capacitatea de 100 persoane
OS1.2: Dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul tinerilor și a celor întorși de la	1. Organizarea și desfășurarea seminarelor în domeniul dezvoltării și susținerii afacerilor pentru tinerii întreprinzători.	2015-2017	3 mii lei anual	APL;	Organizații nonguvernamentale,	6 seminare de instruire; 150 tineri instruiți;

muncă de peste hotare						15 de afaceri inițiate;
	2. Crearea Centrului de informare și consultanță pentru tinerii antreprenori.	2017	100 mii lei	APL	Consiliul Raional Fălești; oameni de afaceri din localitate.	Centru de instruire și consultanță funcțional
	3. Organizarea și desfășurarea unui forum internațional al tinerilor antreprenori.	2015-2017	100 mii lei	APL	APL din orașele înfrățite cu orașul Fălești.	Forum organizat; Investiții atrase în localitate;
	4. Elaborarea și editarea Ghidului afacerilor de succes în or. Fălești.	2016	10 mii lei	APL	ONG, Agenți economici	Ghid editat
OS1.3: Promovarea produselor locale și încurajarea competitivității economice;	1. Organizarea și amenajarea unei piețe pentru realizarea produselor autohtone.	2016-2017	100 mii lei	APL	Consiliu Raional Fălești; Agenții economici.	Piață amenajată
	2. Organizarea expozițiilor și târgurilor de susținere și promovare a producătorilor autohtoni.	2015-2017	150 mii lei	APL	ADRN, CR,ONG AE. PNC	Nr de expoziții, târguri orgaanizate
	3. Participarea la târguri internaționale	2015-2017	200 mii lei	APL	ADRN, CR,ONG AE.	Nr de participări
	4. Organizarea și desfășurarea concursurilor cu participarea producătorilor autohtoni: „Cel mai bun producător”; „Produsul anului”.	2015-2016 anual	50 mii lei anual	APL	Consiliul Raional; Agenți economici; instituțiile publice din localitate.	Concursuri realizate; câștigători ai premiilor concursurilor;

	5. Instituirea distincției „Sponsorul anului”	2015-2017 anual	2 mii lei	APL	Agenți economici	Deținătorii distincției
Direcția strategică 2: Asigurarea calității prestării serviciilor sociale						
OS2.1. Crearea condițiilor pentru un sistem de învățământ modern;	1. Extinderea grupelor de copii la grădinițele: Nr. 6 – 1 grupă și Nr. 10 - 2 grupe.	2015-2016	1 mln 500 mii lei	APL	Parteneri de dezvoltare; Agenți economici.	3 grupe deschise, în fiecare grupă câte 25 copii.;
	2. Renovarea blocurilor alimentare pentru 6 grădinițe (.nr. 4, 5, 6,8,10,12)	2015	3 mln lei	APL	Parteneri de dezvoltare; Sponsori	6 blocuri reparate și modernizate
	3. Amenajarea încăperilor din grădinițe cu inventar tehnic modern pentru activități.	2016-2017	1 mln lei	APL	APL; Agenți economici; Parteneri de dezvoltare; Sponsori.	33 încăperi echipate cu utilaj modern; 33 calculatoare.
	4. Conectarea blocului alimentar de la grădinițele: Nr 5, Nr 10 și Nr 12 , Nr.4, N 6 la rețea.	2017	300 mii lei	APL	APL; Parteneri de dezvoltare; Sponsori.	3 grădinițe din orașul Fălești conectate la rețeaua de gaz.

	5. Reconstrucția sistemului de încălzire la grădinița Nr 6, 4	2015	1mln i lei	APL	APL; Parteneri de dezvoltare	Sistem de încălzire reconstruit;
	6. Amenajarea terenurilor aferente la 6 grădinițe din localitate (pavarea trotuarelor, procurarea inventarului de joc și ocupații pentru copii).	2017	3 mln lei	APL	APL; Parteneri de dezvoltare; Sponsori.	2000 m teren pavat; 33 căsuțe; 12 scrîciobe; 33 bănci-scaunele.
OS2.3. Susținerea socială și încurajarea grupurilor social-vulnerabile;	1. Extinderea proiectului de prestare a serviciilor socio-medicale la domiciliu.	2015-2017	200 mii lei	APL	APL; Parteneri de dezvoltare.	Cca 40 persoane vo beneficia de servicii
	2. Crearea condițiilor de deservire a persoanelor cu grad de dezabilitate.	2015	10 mii lei	APL	APL; Consiliul Raional Fălești.	1 ghișeu creat pentru deservirea cetățenilor cu dezabilități.
	3. Instalarea rampelor pentru acces pentru acces la instituțiile publice din oraș.	2015	10 mii lei	APL; Instituțiile publice.	APL; Instituțiile publice..	La fiecare instituție publică vor fi instalate pandusuri.
	4. Incheierea unui memorandum cu agenții economici pentru oferirea cu prioritate a locurilor de muncă	2015-2016		APL	Agenți economici	Nr de persoane din familiile aflate în

	famiiliilor aflate în dificultate					dificultate angajate
OS 2.4. Promovarea valorilor cultural - artistice și istorice autohtone.	1. Susținerea prin menționare și promovare a persoanelor cu merit în artă și cultură.	2015-2017	30 mii lei	APL	APL; Secția Cultură a Consiliului Raional.	Numă de persoane menționate și promovate;
	2. Renovarea a 9 monumente Monumentul „A.S.Pușchin,, Monumentul„Soldatului necunoscut,, Monumentul „Mihai Eminescu,, Monumentul Glorie „Avganistan,Transnistria ,Cernobîl,, Monumentul „V.Lenin,, Monumentul „Eroilor,,(Cimitir) Monumentul Eroilor Memorialul Monumentul „Cosmonautului,,	2015-2017	1 mln lei	APL	APL; Ministerul Culturii	9 monumente renovate
	3. Organizarea Festivalului cu genericul „Făleștenii au talent”	Anual la data de 22 mai	30 mii lei	APL	APL, CR	3 festivaluri organizate
Direcția strategică 3: Crearea unui mediu ecologic curat						

OS 3.1. Exstinderea și amenajarea spațiilor verzi:	1. Elaborarea proiectelor de extindere și amenajare a spațiilor verzi pe tot teritoriul orașului.	2015	300 mii lei	APL	APL; Fondul Ecologic; Organizații nonguvernamentale.	6 proiecte elaborate
	2. Exstinderea și amenajarea spațiilor verzi în toate sectoarele orașului, inclusiv, în cartierul Dacia, în preajma str. Botoșani. (lucrări de construcție, amenajări, sădirea pomilor, ș.a.).	2015-2017	1, 8 mln lei	APL ; AE Ocolul Silvic.	Fondul Ecologic; ONG-uri.	Suprafețele înverzite
	d) Amenajarea a trei terenuri sportive în aer liber la Fabrica de zahăr, Gara Fălești, cartierul Dacia în zona centrală, adiacentă cu str. Botoșani .	2015/2017	420 mii lei	APL,	APL; Agenți economici; Proiecte.	Teren sportiv amenajat; Competiții sportive desfășurate; Număr de persoane care practică sportul.
	4. Organizarea și desfășurarea concursului: „Cea mai amenajată și salubră curte”	anual	25 mii lei	APL	APL, Sponsori	1 concurs în fiecare an
	5. Amenajarea spațiilor pentru recrearea copiilor în oraș și cartiere	2015-2017	500 mii lei	APL	APL; Proiecte	

	locative					
	6. Amenajarea zonei de agrement în regiunea străzii Bălțului începînd de la intersecția cu str. A. Lăpușneanu pînă la izvor.	2015-2017	100 mii lei	APL	Agenți Economici	1 zonă de agrement amenajată.
OS 3.2. Crearea unui sistem eficient de management al deșeurilor menajere;	1. Extinderea sistemului de salubritate, dotarea întreprinderilor municipale cu tehnică, utilaj specializată performantă, platforme și containere, pungi	2015-2016	2 mln lei	APL	Bugetul local; Bugetul raional; Fonduri Naționale (FEN; ADRN); Donatori; Contribuția populației	2 mașini speciale procurate, utilaj, containere,
	2. Amenajarea poligonului de acumulare și depozitare a deșeurilor. Sortarea și prelucrarea deșeurilor;	2015-2017	1,5 mln lei	APL	Bugetul local; Bugetul raional; Fonduri Naționale (FEN; ADRC); Donatori; Contribuția populației	Cca 17500 locuitori vor beneficia de un mediu ecologic mai curat;
	3. Lichidarea gunoiștilor neautorizate	2015	100 mii lei	APL, Poliția, Populația	Bugetul local; Bugetul raional; Fonduri Naționale (FEN; ADRN); Donatori; Contribuția populației	Număr redus de boli infecțioase. Număr scăzut de câini vagabonzi;

OS 3.3. Îmbunătățirea eficienței energetice, utilizarea resurselor energetice regenerabile (biomasă, energia eoliană, biogazul);	1. Elaborarea și implementarea unui plan de măsuri de conștientizare a populației orașului Fălești cu privire la îmbunătățirea eficienței energetice, utilizarea resurselor energetice regenerabile.	2015	10 mii lei	APL	APL, CR; Inspecția ecologică	Evenimente publice realizate, nr. de populație informată, materiale promoționale elaborate și difuzate
	2. Anvelopăarea termică a edificiilor din domeniul public.	2015.2017	500 mii lei	APL	Fondul Energetic; Proiecte	Nr. de Edificii publice anvelopate
	3. Extinderea și modernizarea iluminatului public Cartierul Dacia, Gara Falesti, Gara Falesti 2	2015-2016	500 mii lei	APL	APL; Proiecte	Sistem modern de iluminare.m/ retea
	4. Reparații capitale a ferestrelor și ușilor și acoperișelor și a fațadelor blocurile locative, scoli, grădinițe, bibliotecă. Casa de cultura și bibliotecă din cartierul Gara Falesti, gradinita nr 4 din cartierul Fabrica de Zahar, toate 6 gradinite.	2015-2017	2 mln lei	APL	APL; Proiecte	
OS 3.4. Sporirea nivelului de conștientizare a populației privind protecția mediului.	1. Organizarea acțiunilor de amenajare și salubritate a orașului.	permanent		APL; Instituțiile de învățământ, Agenții economici,	APL; Fondul Ecologic; Proiecte.	Număr de acțiuni organizate; Număr de participanți la

				populația		acțiuni.
	2. Organizarea și desfășurarea Campaniilor de promovare a modului sănătos de viață și alimentație corectă	2015 -2017 permanent	25 mii lei anual	APL; Instituțiile de învățământ; Instituțiile medicale.	APL; CR;	Populație informată; Campanii realizate
	3. Organizarea concursurilor anuale „Cea mai modernă și salubră gospodărie”, „Cea mai modernă și salubră stradă” Cea mai salubra fântână, izvor	2015-2017	30 mii lei	APL		3 concursuri organizate
Direcția strategică 4: Dezvoltarea infrastructurii conform standardelor europene						
OS 4.1. Identificarea și atragerea surselor de finanțare pentru efectuarea reparațiilor capitale a sistemului de apă și canalizare;	1. 1. Reactualizarea studiului privind starea sistemului de apă și canalizare	2015	50 mii lei	APL; ÎM	APL, Proiecte, FNE	Raportul studiului
	2. Elaborarea proiectelor privind	2015	100 mii lei	APL; ÎM	APL, FNE	Proiecte

	extinderea rețelei de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare.					elaborate
	3. Elaborarea proiectelor de renovare a rețelei de apă și canalizare (Gara Fălești, Cartierul Dacia, orașul Fălești, Fabrica de Zahăr)	2015-2016	500 mii lei	APL; ÎM	APL; ADRN; FNE Proiecte	Proiecte elaborate 12 km de apeduct construit, 20 km apeduct renovat.
	4. Reabilitarea, construcția sistemului de scurgere a apelor pluviale în cartierele orașului	2015 -2017	1 mln lei	APL	ADRN, CR, Proiecte, MDRC	30 km conductă a sistemului construită.
	5. Renovare, modernizare a stației de epurare a apelor uzate	2015-2017	3 mln lei	APL	CR, ADRN, FEN, APL, MDRC	1 stație renovată și modernizată
	6. Construcția stațiilor mobile de epurare a apelor uzate.	2015-2017	3 mln lei	APL	CR, ADRN, FEN, APL, MDRC	3 stații construite
	7. Renovarea parcului auto și a utilajului pentru exploatarea eficientă a rețelelor de apă și canalizare a întreprinderii.	2015 - 2017		APL	ADRN, FEN, MDRC	Nr. de mașini și echipament procurate.
	7. Extinderea sistemului de gazificare în orașul Fălești (Fabrica de zahăr, Gara Falești, Gara Fălești 2, Partea de Jos a orașului,	2015-2017	10 mln lei	APL	CR, MDRC;	8000 cetățeni vor beneficia de serviciu
OS 4.2. Îmbuătățirea calității rețelei de drumuri locale;	1. Elaborarea studiului privind starea drumurilor din oraș și sectoarele acestuia .	2015	160 mii lei	APL; Consiliul Raional	MDRC	Raportul studiului

	2. Elaborarea proiectelor de construcție a drumurilor pentru Cartierul Dacia, Gara Fălești.	2015-2016	200 mii lei	APL	APL; MDRC; ADRN	10 km de drum construit
	3. Elaborarea proiectelor tehnice de reconstrucție a drumurilor din oraș și din zona Fabricii de zahăr.	2016-2017	800 mii lei	APL	APL; MDRC; ADRN	40 km reconstruit
	4. Dotarea cu tehnica specializată a întreprinderii municipale pentru întreținerea drumurilor și spațiilor verzi.	2015-2017		APL,	Consiliul raional	Nr.???? de inventar, mașini procurate.
OS 4.3. Dezvoltarea rețelelor edilitare;	1. Studiului de fezabilitate privind starea rețelelor edilitare în oraș.	2015	10 mii lei	APL	APL, MDRC	Raportul studiului
OS 4.4. Dezvoltarea sistemului de transport local;	1. Studiu privind eficiența funcționării transportului rutier în oraș	2015	5 mii lei	APL	APL; ADRN	Raportul studiului
	2. Amenajarea stațiilor de transport public	2015-2017	500 mii lei	APL	APL; Agenți economici; ADRN; CR.	Nr de stații amenajate
	4. Construcția parcărilor-auto în	2015-2017		APL	Agenții Economici;	Nr de parcări

	regiunea centrului orașului, la gara auto și în regiunea blocurilor locative multi-etajate.				Cetățeni	construite
	5. Modernizarea sistemului de informare și siguranță în traficul rutier: confecționarea și instalarea indicatoarelor, plăcuțelor cu denumirea străzilor; numerotarea blocurilor, caselor individuale de locuit.	2015-2016	1 mln lei	APL; CR: AE	Poliția	Sistemului de informare și siguranță în trafic puse în funcțiune
OS 4.5. Dezvoltarea zonelor de odihnă și agrement;	1. Amenajarea scuarilor din cartierele orașului și localitatilor	2015-2016	200 mii lei	APL	APL, CR, Moldsilva	6 scuar amenajate
	2. Reabilitarea Parcului central din oraș	2017	2 mln lei	APL	CR, ADRN, FEN	Parc amenajat
	3. Construcția și amenajarea unui Centru multifuncțional (bazin, secții sportive, cercuri pe interese, etc..) (în parteneriat cu AE, sectorul asociativ)	2015-2017	20 mln lei	APL	CR, Agenți economici	Centru funcțional
	4. Renovarea și amenajarea aspectului centrului orașului, fațadelor blocurile locative cu multe etaje, cât și a locuințelor private.	2015-2017		APL	CR, Proiecte,	Oraș amenajat cu un aspect modern.

	5. Construcția și amenajarea terenurilor de joacă pentru copii în toate cartierile orașului.	2015 - 2017		APL	Agenții Economici, Proiecte.	Număr de terenuri -3
	6. Amenajarea unui stadion sportiv și zonei de odihnă în regiunea lacului orașenesc.	2015-2016		APL	Agenți Economici, proiecte	1 stadion sportiv amenajat, zonă de agrement amenajată
Direcția strategică 5: Consolidarea capacității administrației publice locale.						
OS 5.1. Consolidarea capacităților și managementului autorităților locale;	1. Dezvoltare capacităților de administrare prin participarea la training-uri tematice	2015-2017	100 mii lei	APL,CR	ONG	Programe elaborate Mijloace financiare identificate Nr de training-uri la care s-a participat Nr de funcționari participanți la training-uri
	2. Program de schimb de experiență cu primării din republică și de peste hotare	2015-2017	100 mii lei	APL,CR	ONG	Program elaborat Mijloace financiare identificate Nr. de persoane participante

						Bune practici implementate
	3. Consolidarea sistemului de angajare și promovare a funcționarilor publici	2015-2017	50 mii lei	APL,	APL, Proiecte	Baza de date creată, Centru de carieră constituit.
OS 5.2. Exstinderea sferei serviciilor informaționale și eficientizarea relației administrație - cetățean – mediul asociativ;	1. Plasarea de panouri de afișaj stradal și de publicitate.	2015-2017	50 mii lei	APL	CR	Nr de panouri plasate
	2. Crearea unui post de radiou local	2016	100 mii lei	APL	ONG	Post de radiou creat
	3. Crearea rețelei de socializare pe site-ul oficial al primărie.	2015		APL	ONG	Un forum
	4. Actualizarea permanentă a informației de pe site-ul oficial al primăriei și plasarea planului de activitate săptămînal al primăriei.					
OS 5.3. Consolidarea colaborării cu societatea civilă și mediul de afaceri în procesul de elaborare a politicilor publice și luare a deciziilor.	1. Înființarea cluburilor de cartier, consiliilor de cartier	2015		APL	ONG; Agenți economici	Nr de comitete înființate.

Monitorizarea și evaluarea Strategiei:

Monitorizarea acțiunilor administrației publice - intra în responsabilitatea Primarului și a Consiliului Municipal și va fi realizată de Consiliul participativ, constituit din reprezentanți ai administrației publice locale, societății civile și agenților economici din teritoriu.

Consiliul participativ va raporta Primarului și Consiliului municipal privind mersul realizării acțiunilor Strategiei.

Procesul de raportare se va axa pe: raportarea trimestrială; simestrială cu privire la gradul de realizare a Planului de Acțiuni 2015-2017; anuală (realizată de Primar în colaborare cu Consiliul participativ) cu privire la progresul în realizarea Strategiei socio-economice de dezvoltare a orașului.

Evaluarea implementării Strategiei va fi realizată de Primăria orașului (responsabil –Primarul) atât anual, cât și la finalizarea implementării Planului de acțiuni 2015-2017.

Concluziile evaluării vor servi ca suport pentru elaborarea Planului de acțiuni pentru anii următori de implementare a Strategiei 2017-2020.

Fișa de proiect N.1

1.	Denumirea localității:	Orașul Fălești, raionul Fălești
2.	Denumirea proiectului:	Îmbunătățirea infrastructurii de utilitate publică – apa potabilă și canalizare
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	Conductele de apă pe teritoriul orașului Fălești au fost construite în perioada anilor 1961-1978 și au un grad de uzură de 98%. Ponderea pierderilor anuale de apă în volumul total transportată constituie 46,7%. Gradul mare de uzură a rețelelor de apă provoacă cheltuieli suplimentare din bugetul local. Stațiile de prelucrare a apei sunt dotate cu utilaj uzat fizic și moral. Conținutul ridicat de amoniu și fluor în apa potabilă poate provoca sporirea nivelului de morbiditate a populației. Ponderea joasă a gospodăriilor conectate la rețeaua de canalizare și lipsa oricărei creșteri a acestei ponderi în ultimii 5 ani denotă faptul că încă foarte mulți locuitori ai localității întâmpină dificultăți mari în satisfacerea necesităților sale igienice, iar APL din lipsa resurselor financiare nu poate întreprinde măsuri pentru ameliorarea situației.
4.	Obiectivul general:	Creșterea accesului rezidenților din orașul Fălești la apă și canalizare.
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	<ul style="list-style-type: none"> - Asigurarea alimentării cu apă și canalizare pentru toți locuitorii din orașul Fălești; - Construcția a 12 km de apeduct; - Renovarea a 20 km apeduct; - Renovare și modernizare a stației de epurare a apelor uzate; - Construcția stațiilor mobile de epurare a apelor uzate.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<p>12 km de apeduct construit; 20 km apeduct renovat; Îmbunătățirea condițiilor de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare a locatarilor din orașul Fălești, sectorul Gara Fălești, cartierul Dacia și Fabrica de zahăr; Reducerea cheltuielilor pentru întreținerea sistemului de apa și canalizare; Îmbunătățirea calității apei potabile; Sporirea nivelului de dezvoltare socio-economică și îmbunătățirea nivelului de sănătate și mediu a locuitorilor. Fălești.</p>
7.	Partenerii posibili:	Consiliul Raional Fălești; ADRN; FNE
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	7 mln 600 mii lei
9.	Oportunități de finanțare:	Proiecte
10.	Perioada de implementare:	36 luni

Fișa de proiect N.2

1.	Denumirea localității:	Orașul Fălești, raionul Fălești
2.	Denumirea proiectului:	Îmbunătățirea calității rețelei de drumuri locale;
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	Lungimea totală a drumurilor din localitate este de cca 90 km, dintre care 18 km au acoperire rigidă. Se atestă calitate proastă a drumurilor pe teritoriul orașului Fălești. Lipsesc trotuarelor în zonele periferice a orașului. Se efectuează reparații curente prin plombare, care nu sunt calitative și de lungă durată.
4.	Obiectivul general:	Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de transport în orașul Fălești
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	- Construcția drumurilor în Cartierul Dacia și Gara Fălești; - Reconstrucția drumurilor din oraș și din zona Fabricii de Zahăr.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	- 10 km de drum construit; - 40 km de drum reconstruit; - Scăderea costurilor consumului de carburanți și a uzurii mijloacelor de transport; - Sporirea numărului de investitori în localitate; - Stoparea migrației tinerilor și dezvoltarea IMM în localitate; - Diminuarea poluării mediului prin economisirea de carburanți;
7.	Partenerii posibili:	Consiliul raional Fălești; Agenția de Dezvoltare Nord; MDRC;
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	5mln lei
9.	Oportunități de finanțare:	Proiecte
10.	Perioada de implementare:	36 luni

Fișa de proiect N.3

1.	Denumirea localității:	Orașul Fălești, raionul Fălești
2.	Denumirea proiectului:	Sistem de management integrat al deșeurilor urbane în orașul Fălești pentru o dezvoltare urbană.
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	<p>Locuitorii orașului nu sunt satisfăcuți de calitatea serviciilor de colectare a deșeurilor de la locuințe, transportarea și depozitarea deșeurilor în afara orașului. Dinamica indicatorilor privind dotarea cu diferite tipuri de resurse a sistemului de gestionare a deșeurilor din localitate relevă lipsa dotării cu resurse a sistemului de gestionare a deșeurilor. Principalele probleme legate de managementul deșeurilor din localitate cu care se confruntă locuitorii în ultimii 5 ani sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dificultăți în depozitarea selectivă (indiferența populației, număr insuficient de containere); - Lipsa tehnologiilor pentru colectarea deșeurilor vegetale și anima-liere (toamna și primăvara la colectarea frunzelor și resturilor vegetale). <p>Proiectul presupune realizarea unor activități care ar conduce la reducerea cantității de deșeuri produse, reciclarea deșeurilor în condiții de eficiență economică, compostarea deșeurilor organice, incinerarea deșeurilor în condiții de impact minim asupra mediului precum și depozitarea controlată a deșeurilor.</p>
4.	Obiectivul general:	Asigurarea condițiilor ecologice de viață a populației și a unei stări salubre a orașului
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	<p>1. Dezvoltarea sistemelor de colectare separată și transportare a deșeurilor;</p> <p>2 Dezvoltarea capacităților de depozitare a deșeurilor menajere solide;</p> <p>3. Îmbunătățirea factorilor de mediu și a condițiilor de trai a locuitorilor or Fălești.</p> <p>4. Dezvoltarea culturii ecologice a populației.</p>
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<p>Cca 17500 locuitori vor beneficia de un mediu ecologic și salubru;</p> <p>Atmosferă nepoluată în urma emisiei de substanțe nocive;</p> <p>Reducerea morbidității populației;</p> <p>Eficiență economică în urma reciclării deșeurilor.</p>
7.	Partenerii posibili:	Consiliul raional Fălești; ADRN; FNE.
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	3mln 600 mii lei
9.	Oportunități de finanțare:	Proiecte transfrontaliere.
10.	Perioada de implementare:	36 luni

Fișa de proiect N.4

1.	Denumirea localității:	Orașul Fălești, raionul Fălești
2.	Denumirea proiectului:	Dezvoltarea capacităților administrației publice locale în managementul proiectelor și atragerea investițiilor.
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	<p>În cadrul Primărie nu este un specialist/serviciu abilitat cu scrierea și managementul proiectelor cu finanțare externă. Proiectul își propune</p> <ul style="list-style-type: none"> - consolidarea capacităților autorităților locale privind identificarea, efectuarea studiului de fezabilitate și a designului de proiecte; - elaborarea proiectelor, programelor investiționale și asigurarea realizării lor;
4.	Obiectivul general:	Consolidarea capacităților autorităților administrației publice locale pentru dezvoltarea socio-economică a localității.
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	Dezvoltarea competențelor și abilităților de bază necesare funcționarilor publici pentru a planifica și gestiona eficient programele și proiectele de asistență externă implementate la nivelul administrației publice locale.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<ul style="list-style-type: none"> - funcționari publici cu abilități în planificarea, elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea programelor și proiectelor; - abilități necesare în alcătuirea propunerilor de proiecte; - număr sporit de investiții în localitate; - număr sporit de proiecte implementate; - nivel sporit de satisfacere a necesităților populației.
7.	Partenerii posibili:	Consiliul Raional; ADRN; Academia de Administrare Publică.
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	150 mii lei
9.	Oportunități de finanțare:	Proiecte
10.	Perioada de implementare:	12 luni

Fișa de proiect N.5

1.	Denumirea localității:	Orașul Fălești, raionul Fălești
2.	Denumirea proiectului:	Amenajarea terenului sportiv în cartierul Fabrica de Zahăr.
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	În orașul Fălești nu sunt create condiții pentru practicarea sportului. Lipsesc investițiile în sport. Tinerii sunt pasivi, enunțînd lipsă motivației și a perspectivei de viitor. O mare parte de tineri nu sunt implicați în nici un fel de activități extracuriculare sau în afara orelor de serviciu. Crește morbiditatea în rîndul populației apte de muncă. Insuficient este promovat un mod de viață sănătos.
4.	Obiectivul general:	Crearea condițiilor optime de dezvoltare a sportului în orașul Fălești.
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea competitivității în promovarea modului sănătos de viață, pregătirea sportivilor de performanță; - Diversificarea activităților sportive și de agrement; - Asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea competițiilor sportive la nivel local și raional.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	<ul style="list-style-type: none"> - stadion modern dotat respectiv destinat antrenamentelor și competițiilor sportive; - condiții favorabile pentru pregătirea sportivilor de performanță; - reducerea nivelului de morbiditate în rîndul populației; - oportunități pentru organizarea activităților de odihnă a cetățenilor și de promovare a modului sănătos de viață; - reducerea riscului de degradare fizică a tinerilor și practicarea diferitor vicii sociale.
7.	Partenerii posibili:	Consiliul Raional Flești; Agenții Economici din localitate;
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	420 mii le
9.	Oportunități de finanțare:	Proiecte investiționale
10.	Perioada de implementare:	24 luni

Fișa de proiect N.6

1.	Denumirea localității:	Orașul Fălești, raionul Fălești
2.	Denumirea proiectului:	Dezvoltarea infrastructurii de afaceri în or. Fălești
3.	Problema ce urmează a fi soluționată:	În orașul Fălești nu este dezvoltată infrastructura de afaceri . Proiectul își propune renovarea clădirii hotelului „Victoria” unde ar putea fi create și consolidate incubatoarele de afaceri, centre de consultanță și dezvoltare a afacerilor, organizarea și prestarea serviciilor hoteliere.
4.	Obiectivul general:	Stimularea activității sectorului antreprenorial din orașul Fălești și crearea unui mediu favorabil investițiilor.
5.	Obiectivele specifice care urmează a fi atinse în rezultatul implementării proiectului:	Crearea infrastructurii specifice de susținere a IMM-lor din orașul Fălești. Organizarea și prestarea serviciilor hoteliere.
6.	Indicatorii cantitativi, calitativi și de impact:	1 hotel renovat; Infrastructura hotelului (amenajată și racordată la utilitățile publice) destinată inițierii afacerilor în sectorul antreprenorial; Serviciile oferite la prețuri mici .
7.	Partenerii posibili:	Consiliul raional Fălești; Agenții Economici; ADRN.
8.	Valoarea estimativă a proiectului:	5 mln lei
9.	Oportunități de finanțare:	Priecte investiționale
10.	Perioada de implementare:	36 luni